

xercavins

revista independent de Verdú • any XXIV • octubre de 2024 • núm. 99

Entrevista a
Flavià Serret
i **Josep Solé**

Festa de la Verema i el Vi

Editorial	3
Notícies	4
Parlem de dones	15
El lector escriu	19
Opinió	32
Actualitat	36
Entrevista	41
Història	44
Arqueologia	49
Educació	50
Ajuntament	52
Societat	54
De fa algun temps	56
Buscant per internet	58

Número 99 · octubre de 2024 · preu 6 €

EDICIÓ:

Associació Cultural Xercavins de Verdú
Plaça de la Verdura, s/n - 25340 Verdú
revistaxercavins@gmail.com

PRESIDENT: Ramon Cardona

DIRECTOR: Ricard Gilabert

CONSELL DE REDACCIÓ:

Francesc Alavedra, Eduard Boleda, Guillem Boleda, Ramon Boleda, Josep Lluís Cañón, Ramon Cardona, Ricard Gilabert, Manel Pont, Júlia Riera, Josep Maria Salis, Josep Maria Sanfeliu, Sònia Vallverdú, Meritxell Vilella i Magí Martínez

PORTADA: Ricard Gilabert

ARXIU FOTOGRÀFIC: Guillem Boleda

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Montse Minguell

MUNTATGE: Joan Mateu (Zigor Disseny)

IMPREMTA: Anfigraf

MEMBRE DE: **ACPC**
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

Els continguts dels escrits que publiquem no són forçosament compartits per l'Associació Cultural Xercavins i només reflecteixen el parer de qui els signa.

Dipòsit legal: L-138-2000
Premi piador de l'any 2019

Nou mil trenta-set dies

Han passat una mica més de 9.000 dies d'aquell 28 de gener de 2000 en què, a la sala del molí d'un castell pendent de remodelar, presentàvem el número zero de Xercavins. El poble ha canviat força, el país, bastant i el món, molt; tanmateix nosaltres seguim amb la mateixa il·lusió que el primer dia.

Pel camí hem vist com la tecnologia canviava de manera espectacular, com ens deixaven companys i amics, i com a poc a poc el comptador de la nostra capçalera anava avançant: primer, arribant als vint-i-cinc números i després, als quaranta, als cinquanta, als vuitanta... avui hem arribat al 99. Amb el número que teniu a les mans deixarem endarrere les dues xifres per encetar el proper mes de gener el caseller dels tres dígit.

Al voltant del que inicialment només era una revista s'ha forjat una associació que a poc a poc ha anat agafant volada. I tot i que anteriorment havíem fet projectes de gran envergadura (Festival Terralada, els llibres *Història Gràfica de Verdú* i *Verdú al punt* així com dues entregues de la col·lecció El Pont dels Sis Ulls...) els darrers temps estem fent passos de gegant i, amb la celebració dels vint-i-cinc anys, encara volem fer-ne més i més grans.

Un dels projectes en què Xercavins ha posat el focus com a entitat és en el de la commemoració de la desapareguda Fira d'Animals de Peu Rodó; entre altres, per fer-ho, està prevista la creació d'una mulassa com a element de bestiar identificatiu de la vila. Com segurament sabreu, des de fa mesos estem duent a terme una campanya de micromeceatge per fer realitat aquesta monumental figura. Actualment l'artista Jordi Arnau Espuga està en procés inicial de construcció de la bèstia. El dissabte 26 d'abril la Mulassa veurà per primera vegada la vostra mirada, i estem convençuts que serà una mirada d'amor a primera vista. Caldrà que molta gent hi doni suport: ja sigui participant a la colla que ja s'està gestant, fent-se seva la Mulassa o sortint al carrer a donar-li la benvinguda i veure-la ballar.

De projectes en tenim molts més, i per fer-los realitat necessitem ampliar la massa social de l'entitat. De manera que si encara no ets soci de Xercavins t'animem a fer-te'n i si no reps la revista a casa t'emplacem a subscriure't. Si tens idees o projectes que no saps com fer realitat, junts podem intentar que vegin la llum. Som conscients del moment en què vivim, cada cop som més individualistes i ens costa més fer coses pe als altres, però tal com diuen els versos del valencià Vicent Andrés Estellés: *No et limites a contemplar aquestes hores que ara venen, baixa al carrer i participa. No podran res davant d'un poble unit, alegre i combatiu.*

Junts farem de Verdú un poble encara millor!

Col·laboradors i col·laboradores

- L'admissió d'articles per al proper número de Xercavins (núm. 100) es tancarà el dia 5 de gener de 2025. Passada aquesta data els articles rebuts quedaran per al número següent.
- Només s'admetran originals en arxius de text, amb una extensió aproximada de 450 paraules.
- És convenient que tots els articles vagin acompanyats d'una fotografia (lliurada fora de l'arxiu de text) i amb una introducció/resum de tres línies.

Publicitat

- La continuïtat de Xercavins depèn en bona mesura de les col·laboracions publicitàries. Si voleu anunciar-vos-hi, truqueu al telèfon 649 38 99 00.
- Per a contactar amb la revista o enviar-nos originals utilitzeu el correu electrònic: revistaxercavins@gmail.com

Consell de
redacció

Verdú al dia

El castell epicentre d'activitats aquest estiu

Diumenge 7 de juliol

Amb l'arribada de l'estiu Verdú ha gaudit d'un variat calendari d'activitats per a tots els gustos i edats: el diumenge 7, el dilluns 8 i el dilluns 15 de juliol l'Associació Els Coixos va muntar el Bar La Calma al jardí del castell, on van oferir sopars amanits amb còctels, música i bon ambient.

El divendres 19 de juliol l'Associació cultural de Teatre Xiroia hi va presentar l'espectacle de cultura flamenca "La Corrala. Flamenc del Nord", una mostra de la mà de joves talents formats a la millor escola actual del gènere. Per acabar d'arrodonir la vetllada els que van volen van quedar-se a degustar tapes i "rebujitos".

Gràcies a l'Associació Els Coixos el castell també es va convertir en sala de cinema amb la projecció de les pel·lícules Elemental i Barbie.

Verdú confinat per l'incendi de Ciutadilla

Dimecres 31 de juliol

A quarts d'un del migdia, al terme municipal de Ciutadilla, es va decretar un incendi que va acabar afectant unes 209 hectàrees, 65 de les quals forestals i 143 agrícoles, i que va comptar amb més de 70 dotacions de bombers per sufocar-lo.

El foc, que dues hores després de l'inici es considerava pràcticament estabilitzat, va saltar a una zona boscosa i va ser necessari recol·locar els recursos i aplicar noves estratègies, entre les quals cal destacar la col·laboració dels pagesos de la zona. Els agricultors van aportar maquinària pesada, que va permetre llaurar els camps davant del cap de l'incendi i impedir-ne la progressió. Per la proximitat del foc amb la C-14 durant bona part de la tarda es va tallar aquesta via en els dos sentits de la marxa.

Durant les primeres hores de la tarda es van confinar els municipis de Ciutadilla i Nalec, i cap a les 4 de la tarda es va notificar el confinament domiciliari al poble de Verdú, que va donar-se per finalitzat cap a 2/4 de 8 del vespre.

Ple fins la bandera al 13è Cicle de Concerts a Cal Prim

Dissabte, 10 d'agost

Un any més el Cicle de Concerts a Cal Prim ha estat el màxim exponent musical a les nostres contrades. Enguany el cicle s'inicià

el 2 de juliol i s'estengué fins el 10 d'agost, passant pel seu pati un seguit d'actuacions que abastaren un ampli panorama musical. Es pogué escoltar des de música instrumental individual fins a una orquestra de cambra, passant per la combinació de música i poesia i cançons interpretades per membres de tres generacions de la mateixa família. Tots els concerts foren destacables ressaltant-ne, però, els de l'Orquestra de Cambra Catalana, el Septet Prim, el conjunt de trompes belga Horns for all Seasons H4aS, Lo Dixie, el Quartet Aisling i la interpretació d'obres d'un antic compositor de la casa, Joan Prim, portades a l'escenari pel Cor de Cambra Absis sota la direcció del musicòleg verduní Josep M. Salisi.

Un cop més l'assistència als concerts ha estat massiva donant a entendre l'arrelament que té aquest cicle en el nostre territori així com el bon saber fer de tota la família Boleda Franco.

La Festa dels Inflables passada per aigua

Dijous 15 d'agost

A l'equador del mes d'agost, coincidint amb el festiu de la Mare de Déu, l'Ajuntament va organitzar un any més una festa d'inflables, que va comptar amb dues instal·lacions d'inflables ubicades dins el recinte de la piscina gran.

La festa va obtenir una molt bona participació d'infants i joves, però va finalitzar a mitja tarda per l'amenaça d'una tempesta que, finalment, va acabar en pràcticament res.

El 3r Festival Emprius ho peta

Divendres 16 d'agost

Amb el grup lleidatà Sexenni com a cap de cartell, l'Associació Coixos reeditava el Festival Emprius. La nit, que va començar amb un sopar a l'espai de la zona esportiva, també va comptar amb l'actuació de Marina Angerri & Jani Cabau, que van estrenar un escenari

més proper al públic; ubicat just davant de la cabana de pedra seca.

Pels carrers del poble s'hi va poder veure molt moviment de joves, que van acabar de donar-ho tot amb la sessió de DJ's Ruka i DJ Enok.

Els organitzadors del festival fan un balanç excel·lent: una programació destacada i una gran afluència de públic, i ja pensen en l'edició de 2025, en què pretenen seguir consolidant aquest festival amb l'aposta per grups reconeguts dins el panorama musical i mantenint l'essència de festival familiar, i que la gent de Verdú se'l faci cada vegada més seu.

Consell de
redacció

El jazz d'Èlia Bastida & Joan Chamorro Trio conquesta Verdú

Dissabte 26 d'agost

Emmarcat dins el Cicle Perifèria Cultural, la plaça Bisbe Comelles va viure una vetllada amb el jazz d'Èlia Bastida, considerada com una de les millors violinistes de jazz del món, amb l'acompanyament de Joan Chamorro al contrabaix i Josep Traver a la guitarra. El concert va comptar amb la presència d'unes 130 persones. Aquesta actuació va maridar-se amb un sopar gastronòmic elaborat pel xef Sergi de Meià i els vins dels cellers de la zona, que va comptar amb la presència de la influencer catalana Marta Clot, la qual compta amb més de 80.000 seguidors a Instagram, i que sota el compte @ladelsvins apropa el món del vi a través de les xarxes.

Aquesta ha estat la segona parada del cicle després que el dia 16 Roger Mas reunís més de 350 persones al castell de Ciutadilla.

La Copa Catalunya de futbol es juga a Verdú

Dissabte 31 d'agost

Com a campió de Quarta Catalana de la temporada 2023-2024, el FC Xercavins va estrenar el nou format de la Copa Catalunya enfrontant-se al CF Tremp al municipal de

Verdú. El partit, que va comptar amb dues parts molt diferenciades, va començar amb domini local, el nostre equip fins i tot va aconseguir anotar un gol que va ser anul·lat de forma dubtosa. Al minut 34 el Tremp s'avançava amb gol de falta, i amb el 0-1 s'arribava al descans.

La segona part va tenir color visitant. El Tremp, fent valer la superioritat tècnica i física, va acabar anotant dos gols més per avançar cap a segona ronda, on va caure per 1-6 davant el Balaguer de Segona Federació.

El dissabte 21 de setembre, coincidint amb la Festa de la Verema i el Vi el club verduní va començar l'aventura per la nova categoria. I ho va fer amb una derrota a casa per 2-4 contra La Pobla de Segur CF.

El Festival Bmoll tanca un estiu ple d'activitats

Dissabte 31 d'agost

Les piscines de Verdú van acollir una nova cita del Bmoll-Festival Itinerant de les Terres de Lleida, que va comptar amb la participació del duo Forty Miles, format per Irene Chaubell i Edu Escaño. El concert, amb un centenar d'assistents, va oferir un repertori de pop i rock clàssic, amb cançons emblemàtiques que formen part de la banda sonora de diverses generacions. El públic va connectar ràpidament amb els artistes, gaudint d'una nit estiuenca plena d'emoció i proximitat.

L'acte va estar acompanyat per un servei de bar i tapes, a càrrec de l'Associació Amics de Cars, que va ser un èxit. A més, tots els assistents van rebre un ventall, una bossa i un clauer amb el lema "La teva lluita, la meua lluita".

Es presenta el projecte per donar visibilitat a la dona

Diumenge 8 de setembre

Coincidint amb la inauguració de l'exposició Dones Rurals. Dones de Lleida, cedida per l'Institut Català de la Dona i que recull biografies de dones del món rural referent a diferents municipis de la província de Lleida, l'alcaldesa de la vila va anunciar que, des de l'Associació de Dones Argila, l'Associació Cultural Xercavins i l'Ajuntament de Verdú, s'inicia un procés per recuperar la memòria històrica de les verdunines que han deixat empremta al poble.

El projecte vol recollir la història de la vida de totes aquelles dones proposades mitjançant un procés participatiu obert a la ciutadania, en aquest projecte les vilatanes i vilatans podran suggerir dones vitals, lluitadores, transformadores, pioneres, solidàries... en qualsevol dels àmbits de la vida social, econòmica o cultural de la nostra vila i que hagin estat un referent de principis del segle XX i fins a l'actualitat.

Verdú celebra la Festa Major

Diumenge 8 de setembre

La Festa Major de setembre, dedicada a sant Pere Claver, fill de Verdú, transcorre amb els acostumats actes litúrgics en honor al sant, destacant-ne dos de principals: la missa i processó de les torxes del diumenge 8 i la missa solemne de l'endemà, diada del sant. En aquesta, feren presència les autoritats locals i una destacada col·lectivitat religiosa presidida pel pare Pau Vidal i Sas, delegat provincial

d'Espanya a Catalunya, acompanyat de Mn. Joan Viladot, rector de Verdú a la vegada que de distints sacerdots, tant jesuïtes com de les parròquies properes. En la celebració es cantaren fragments de la missa Hoc est Corpus meum, del compositor italià Lorenzo Perosi, per part del Cor de d'Homes i Joves que solen participar-hi, a més de la presència d'instruments musicals. Enguany, els priors que dugueren la bandera a les processons foren el Cercavins Club Futbol Verdú.

En els actes lúdics no faltaren les sardanes interpretades per la Cobla Tàrrrega, així com tampoc la sessió de ball amenitzada pel Trio

Consell de redacció

Panamà. A nivell d'exposicions s'inauguraren la de Dones rurals. Dones de Lleida, a l'Antic Museu, i la de Tota Pedra fa Paret. La Pedra Seca a Catalunya, aquesta al castell. De cara als infants de la vila també hi hagué una estona dedicada a ells, en aquest cas, per part d'Albert Show.

XXVI Festival Orgues de Ponent i del Pirineu 2024

Diumenge 8 de setembre

Un any més l'orgue de la parròquia de Santa Maria de Verdú acollí el primer concert de la vint-i-sisena edició del festival d'orgues, proposta musical iniciada pel Amics de l'Orgue de les Comarques de Lleida.

La majestuositat i riquesa de timbres d'aquest orgue fa que el seu so envolti i ompli el magnífic espai de la parròquia, amb una nombrosa assistència; la interpretació fou a càrrec de Laura Martínez, soprano, i de Miquel González, orgue, en un programa amb obres de Händel, Vivaldi i Bach.

L'exposició sobre la pedra seca aterra a Verdú

Diumenge 8 de setembre

Dins el programa d'actes de la Festa Major en honor a Sant Pere Claver de Verdú, es va dur a terme la inauguració de l'exposició Tota pedra fa paret. La pedra seca a Catalunya, que es va poder veure fins el passat el 6 d'octubre. L'exposició, que després de passar per 65 municipis, arribava per primer cop a la comarca de l'Urgell i comptava a més amb 2 plafons addicionals, editats per l'ocasió per l'Associació Cultural Xercavins, que descrivien

la tipologia de construccions d'arquitectura popular de Verdú i el seu entorn; posant un èmfasi especial sobre les cabanes de pedra seca i d'altres construccions singulars.

La inauguració anà a càrrec del regidor de cultura Ramon Cardona Colell, que dirigí unes paraules d'agraïment tant als organitzadors com als assistents. Durant la inauguració prengué la paraula Francesc Alavedra, secretari de l'Associació Cultural Xercavins, que va exposar la importància de mantenir, visualitzar i reivindicar aquest tipus de construccions.

David Tous, membre de la junta dels Amics de l'Arquitectura Popular, va fer una breu exposició sobre l'estudi de les construccions que es troben al terme de Verdú. I finalment, Mateu Esquerda, especialista en l'estudi del patrimoni de la pedra seca i membre d'Amics de l'Arquitectura Popular, va explicar el recorregut de l'exposició per tal que els visitants poguessin entendre-la millor i gaudir del seu contingut.

Dins els actes paral·lels de l'exposició el dissabte 28 de setembre es va organitzar una jornada tècnica per poder donar a conèixer i debatre sobre el patrimoni i l'estat de conservació de les construccions fetes amb pedra en sec que tenim a Verdú i al nostre

entorn. El diumenge 29 es va fer una ruta per les diferents pletes que es troben per l'entorn del municipi, concretament a la zona de les Garrigues, direcció cap a Granyena i a prop de Mas de Bondia.

El nou curs escolar arrenca coincidint amb la Festa Major

Dilluns 9 de setembre

Tot i tenir una part del pati inhabilitat per les obres de reparació dels fonaments de l'edifici de vidre, el curs escolar va començar amb total normalitat coincidint amb el dia de Sant Pere Claver, després d'una consulta feta als pares i mares dels alumnes.

El centre, que compta amb sis alumnes nous, té un total de cinquanta-un nens i nenes d'un a dotze anys, un equip docent format per 6 mestres, 1 tècnica d'educació infantil, 1 vetlladora i 1 itinerant, amb quatre hores dedicades a l'escola. A nivell organitzatiu cal destacar l'agrupació dels alumnes de 1r, 2n i 3r a l'aula del mitjans i 4t, 5è i 6è a l'aula dels grans.

Consell de
redacció

El Verdú-Vall del Corb organitza la segona edició de la Future FEM Champions Cup

Dimecres 11 de setembre

Coincidint amb la Diada Nacional de Catalunya els dos camps del municipal Joan Capdevila de Tàrraga van acollir la segona edició del torneig Future FEM Champions Cup Futbol. La competició organitzada pel Club de Futbol Verdú-Vall del Corb comptava amb els equips juvenils dels principals equips base del futbol femení, entre els quals, el FC Barcelona, el Betis, el València, l'Elx, el Girona i el mateix Verdú.

El triomf final se'l va endur el FC Barcelona, que es va imposar al Girona a la final per quatre gols a zero.

Joan Barril, president i entrenador del FC Verdú, va destacar l'èxit del torneig, remarcant que, tot i ser un club modest d'un poble petit, treballen intensament per donar visibilitat al futbol femení, i la celebració d'aquest torneig és una prova més del seu compromís.

La jornada va ser inaugurada amb les intervencions de l'alcalde de Verdú, Georgina Procter, i el director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, Andreu Vázquez.

Van assistir-hi més d'una quarantena de presidents i presidentes que van poder aprendre eines sobre com comunicar i negociar efectivament davant de les administracions.

La trobada va finalitzar amb un refrigeri i una visita cultural als principals edificis emblemàtics del poble.

Una centenària al nostre poble

Dijous 19 de setembre

Xercavins acull els ateneus de Catalunya

Dissabte 14 de setembre

La Federació Catalana d'Ateneus (FAC) amb la col·laboració de l'Associació Cultural Xercavins va celebrar al castell la segona edició de la Taula de lideratge per a presidents i presidents d'ateneus d'arreu de Catalunya.

A la residència Sant Pere Claver de Verdú-DomusVi es va celebrar el centenari de vida de Maria Serentill Farré. A la celebració, la Sra. Maria va estar acompanyada del seu fill Jaume i la seva jove Lourdes, les persones usuàries, famílies, equip professional del centre i l'alcalde de Verdú; tots van voler compartir aquest moment tan extraordinari i demostrar l'honor que mereix.

Des de l'equip professional del centre agraeixen poder acompanyar i estar al costat de persones amb una trajectòria de vida tan llarga.

La Festa de la Verema i el Vi canvia de data de nou

Dissabte 21 i diumenge 22 de setembre

Amb els ulls posats al cel, per l'amenaça constant de pluja, es va celebrar la 34a Festa de la Verema i el Vi, celebració que per segon

any consecutiu canvia de dates per l'afectació del canvi climàtic sobre l'avançament de la verema i per trobar una data òptima per a tothom. Tot i així, els dos dies estigueren farcits d'actes que es desenvoluparen sense cap destacat inconvenient meteorològic.

El dissabte tingueren lloc distints actes esportius: l'inici de la Ignasiana BTT, el recorregut de caça i el partit de futbol entre el Verdú Cercavins FC i La Pobla de Segur CF, corresponent a la primera jornada de lliga de Tercera Catalana. En l'aspecte musical destacaren el duet local Perifèrics, el 37è Concurs de Sardanes Josep M. Castelló, l'actuació d'Edu Escaño i els Homínids Dispersos, La Rumba Blanca, Bat Batuca en el Correbacus, i la música de The Pink Goats + Dj Matt. En un altre aspecte cultural cal ressaltar L'equinoci de Tardor al Planetari, a benefici de la Mulassa de Verdú, per part de la Fundació Tekhnikos a l'ermita de Sant Miquel. Òbviament no hi faltaren els tastos i mostres de vins de la DO Costers del Segre ni tampoc la típica llangonissada.

Del diumenge cal remarcar la 2a Cursa Bacus, amb la participació d'uns dos-cents atletes i de nou el futbol en l'aspecte esportiu. Destacable fou també la 2a Fira d'Artesania i la sessió de ioga en el Respira entre Vinyes. La música hi continuà essent present amb Xènia Paez i, de nou, les mostres i tastos de vins.

Els actes principals de la jornada foren la Gran Piada a la plaça Major i la distinció de la Piadora 2024, que aquest cop va recaure a Sònia Vallverdú, infatigable treballadora cultural i social, i col·laboradora habitual de Xercavins, merescudíssima elecció per tal distinció.

A més dels distints actes cal destacar les diferents exposicions que tingueren lloc en els espais dedicats a elles: l'antic museu i el castell.

També és important remarcar que per

Consell de redacció

primer cop l'Associació Cultural Xercavins tingué un estand on es mostraven les distintes activitats i publicacions que duu a terme.

Verdú comença a rememorar la Fira

Dissabte 21 de setembre

A l'espai de l'Associació Alba es realitzà el que fou el primer acte, dels previstos fins l'any 2028, de celebració del 650è aniversari de la concessió de la fira a Verdú l'any 1378 pel rei Pere III el Cerimoniós.

L'exposició va ser muntada per l'Associació Alba juntament amb l'Associació Cultural Xercavins, i en aquesta es recollí, mitjançant una sèrie de plafons, un breu repàs de la història de la fira i la seva incidència a Verdú. S'hi projectà un vídeo que recollia diferents testimonis dels últims anys de la seva existència i en diferents espais es recuperaren ambients i s'exposaren estris de la fira.

Xercavins ofereix un taller per aprendre la tècnica per fer capgrossos

Dissabte 28 de setembre

La sala superior del local municipal s'ha convertit en un obrador d'elaboració de peces folklòriques per crear dos nous capgrossos per Verdú, mentre que els participants aprenen la tècnica que hi ha darrere d'aquestes construccions.

Les figures representen un firaire i una gitana que serviran per rememorar la Fira d'Animals que el nostre poble va acollir durant prop de 600 anys.

El taller va a càrrec de Jordi Arnau Espuga, constructor d'imatgeria festiva, que des de fa unes setmanes està treballant en la maqueta de la Mulassa de Verdú, la qual serà presentada el dissabte 26 d'abril de 2025 coincidint amb la celebració d'una jornada festiva per recordar aquesta desapareguda fira.

Cal recordar que aquesta celebració, en lloc d'exposar animals vius, comptarà amb la participació d'una representació de les més de cent mulasses que hi ha distribuïdes arreu de la geografia catalana.

Una vida dedicada a la Comunitat

Dissabte 28 de setembre

La germana Vedruna M. Carmen Cañas i Martí va celebrar els 75 anys de vida religiosa,

acompanyada de les seves germanes i familiars, durant una missa d'acció de gràcies a la capella del convent, juntament amb germanes de la seva congregació i moltes exalumnes, un homenatge per agrair el seu servei a tantes generacions i per tot una vida entregada a Verdú.

La gestió de l'aigua, tema del 24è Cap de Setmana Ibèric

Dissabte 5 d'octubre

El poblat dels Estinclells va obrir portes tot el cap de setmana per endinsar els visitants

en la gestió de l'aigua, element indispensable per a la vida dels ibers fa més de 2.000 anys, temàtica comuna enguany dels trenta-tres museus i jaciments que formen la Ruta dels Ibers, encapçalada pel Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC).

L'objectiu de totes les activitats va consistir a imaginar i entendre com s'organitzaven i es gestionaven els recursos hídrics del territori, element clau que ha condicionat la tria de l'emplaçament de moltes comunitats humanes des dels orígens. El consum d'aigua en època ibèrica el trobem en l'àmbit domèstic com a element per beure i a la cuina. Però també tenia un paper destacat en algunes activitats de caràcter artesanal o industrial com poden ser els treballs metal·lúrgics, la producció de ceràmica, activitats constructives i alguns processos tèxtils i de tractament de la pell o fins i tot en l'agricultura i la ramaderia.

Les activitats programades van començar el dissabte 5 amb una visita guiada al jaciment, destacant el paper que té la bassa d'emmagatzematge d'aigua i, en segon lloc, un taller de fabricació de tovots i arrebossat de parets. A la tarda, els actes van continuar amb una demostració de com es fabrica al torn una àmfora ibèrica, activitat que es va realitzar al Taller Sambola, de la mà de Magí Sambola. Els actes de dissabte es tancaren al castell de Verdú amb la visualització del documental "De foc i de fang" (QR), sobre les cuïtes experimentals ibèriques als Estinclells, audiovisual produït pel Centre d'Estudis Lacetans i la productora OMEN. Durant tot el cap de setmana també va ser possible, amb reserva prèvia, fer una aproximació a la cuina ibèrica al Restaurant Magic's de Verdú, a partir d'alguns plats de cuina ibèrica inclosos en el menú del restaurant.

QR VIDEO: DE FOC I DE FANG

L'activitat de diumenge va ser l'estrena als Estinclells d'un joc de rol titulat "Els últims temps", ideat per l'Àrea de Turisme del Consell Comarcal de l'Urgell i la col·laboració del Patronat de Turisme Ara Lleida, l'Associació Estinclellsdifusió i l'Ajuntament de Verdú, amb l'objectiu de dinamitzar els

Consell de redacció

recursos de la comarca. El joc s'inspira en els darrers moments del poblat dels Estinclells, a les darreries del segle III aC, amb l'arribada dels romans, que va suposar una veritable amenaça per al poblat en particular i per a tot el llevant peninsular en general. Aquest repte exigeix un gran compromís per part de tot el poblat. Els romans són cada dia més a prop i cal acumular provisions i seria un fort inconvenient que algú decidís treure profit de la situació pel seu compte. L'estrena va comptar amb la presència del president del Consell Comarcal, José Luis Marín, de la consellera de turisme, Gràcia Auró, i del regidor de cultura de l'Ajuntament de Verdú, Ramon Cardona, juntament amb els creadors del joc i l'Associació Estinclellsdifusió.

Per poder jugar a aquest joc a partir d'ara s'haurà de contactar amb l'Oficina de Turisme de Verdú. És una activitat pensada per a 14 personatges que es poden desenvolupar individualment o per parelles. És un joc recomanat a partir de 16 anys, tot i que hi poden participar infants i joves menors si van acompanyats.

També va ser possible, amb reserva prèvia, participar en un taller de ceràmica ibèrica, confecció d'una peça amb la seva corresponent decoració a partir d'òxids (cuita inclosa), al taller de ceràmica Taller Obert de Verdú, de la mà d'Enric Orobitg i Francina Mas.

El cau reprèn l'activitat amb el tradicional Pas de Branca

Diumenge 6 d'octubre

L'agrupament Escolta i Guia Marinada juntament amb les famílies dels infants es van reunir el passat 6 d'octubre al castell per celebrar el Pas de Branca, l'esdeveniment anual que dona el tret de sortida al curs. Aquest any l'eix d'animació estava relacionat amb la pagesia i la cultura vinícola de Verdú. En aquest dia els infants donen la benvinguda als nous integrants de l'agrupament, alhora que s'acomienaden d'aquells companys que canvien de branca, passen de grup perquè s'han fet grans.

Enguany l'associació compta amb 15 caps i 57 infants repartits en les branques de Castors i Llúdrigues, Llops i Daines, Ràngers i Noies Guies i Pioners i Caravel·les.

Aquest acte també simbolitza el tancament del curs passat, que sempre acaba amb la sortida de l'estiu. Aquest any els més petits van anar de campaments a Ger, un poble situat a la Cerdanya on van passar-s'ho d'allò més bé l'última setmana de juliol. Els Pics, els més grans, van suar durant sis dies seguits per arribar a Santiago de Compostela. Van fer el Camí de Sant Jaume francès començant des de Sarria, una experiència tan cansada com divertida.

Relació de difunts des de l'últim número:

8 de juliol: M. Teresa Alcover i Foix, de cal Ramalda, a l'edat de 82 anys.

18 d'agost: Josefa Torrents i Bori, de ca l'Urpí, a l'edat de 92 anys.

22 d'agost: Ernest Álvaro i Tarte, a l'edat de 76 anys

25 d'agost: Josep Mayoral i Josa, de ca la Concepció Nadal, a l'edat de 79 anys.

31 d'agost: Maria Martínez i Agea, de cal Pedro, a l'edat de 92 anys.

17 de setembre: Alberto Perez i Burillo, de cal Morell, a l'edat de 92 anys.

Dones de Verdú

En el procés per a recuperar la memòria històrica de les verdunines, des de l'Associació de Dones Argila, l'Associació Xercavins i l'Ajuntament de Verdú es valora com a necessari fer visible els noms propis de les dones que han deixat empremta al poble de Verdú. Per això, al mes de setembre s'ha obert un procés participatiu per a recollir històries de vida/biografies d'aquestes dones vitals, lluitadores, transformadores, pioneres, solidàries en qualsevol dels àmbits de la vida social, econòmica o cultural de Verdú que han estat un referent a partir del segle XX i fins a l'actualitat.

El termini per a recollir les diferents candidates finalitzarà el dia 1 de novembre. Al mes de desembre es publicaran els noms de les dones de Verdú que s'han rebut. Posteriorment, el 8 de març, en el marc del dia internacional de les dones, es farà un acte públic de reconeixement d'aquestes dones i es presentaran les seves biografies.

Les candidates a Dones de Verdú es proposen per mitjà d'altres persones que vulguin reconèixer i fer visible la tasca d'aquestes dones, amb aquesta finalitat cal omplir una fitxa que rebreu i/o heu rebut a casa vostra, i que també teniu disponible a l'oficina de turisme de Verdú (horari d'atenció al públic de dimarts a dissabte de les 9 a les 13h). Heu de retornar aquesta informació a través del correu electrònic as.donesargila@gmail.com

Per tal de donar difusió, contextualitzar i animar a la

participació/presentació de candidates durant els dies de la Festa Major i la Festa de la Verema s'ha pogut visitar l'exposició "Dones rurals. Dones de Lleida", que està exposada a l'Antic Museu de Juguets i Autòmats de Verdú.

Aquesta exposició recull biografies de dones de la província de Lleida, entre altres de la comarca de l'Urgell i la Segarra. L'objectiu és visibilitzar i reivindicar dones del món rural de Lleida que han estat referents per a altres dones i per a les seves comunitats i municipis. Totes tenen en comú que han estat dones importants per a les seves comunitats. Entre aquestes biografies hi ha:

- Algunes dones amb vides internacionals i d'altres amb vides locals
- Dones amb vides gairebé anònimes i dones conegudes
- Pioneres que han obert camí a altres dones en càrrecs públics, professions...
- Algunes dones amb estudis i d'altres que no pogueren estudiar
- Dones transgressores, valentes i polifacètiques

Us animem a presentar candidates a Dones de Verdú!, gràcies per al vostra col·laboració.

Rosa M. Llavall Cases

Teresa Torres Solé

Rosa M.
Llavall
Cases

Teresa
Torres
Solé

Les dones ceramistes a Verdú

Júlia Vallepuga, M. Carmen Rovira i M. Teresa Sambola. Cal Fèlix.

Verdú ha mantingut la terrissa, la ceràmica i l'ofici de cantirer durant segles. Ramon Boleda en el seu llibre *La ceràmica negra de Verdú. Cantirers i terrissaires* explica l'extraordinari creixement de cantirers a la vila en els segles XVI i XVII, menciona que s'organitzen establint unes ordenances tant per al contracte d'aprenentatge de cantirer o maurador com per regular els contractes entre venedors i compradors a fi de protegir la bona marxa de l'activitat. Als segles XVIII i XIX continua l'activitat establint-se nous tallers, tal com queda registrat al llibre de talls, on es recull la contribució mitjançant els impostos que havien de pagar els cantaires (talls per fornada). Destaca que els sillons o càntirs negres de Verdú van arribar a la seva màxima producció i comercialització entre els anys 20 i 50 del segle passat, gràcies als nous mitjans de transport. De manera que la ceràmica de Verdú es venia per tot el país com un estri per a beure.

Als anys 60, en un sol taller es podien enforar més de 30.000 sillons a l'any. Aquest va ser el punt de partida de la taula rodona que va tenir lloc el dia 29 de juny de 2024 a l'Antic Museu de Juguets i Autòmats, amb el títol *Dones ceramistes*, on es va debatre sobre

l'evolució d'aquesta activitat en les darreres dècades i vam conèixer la dedicació de les dones en l'activitat ceramista de Verdú, sovint poc visibilitzada, arribant a les següents conclusions que comentarem en aquest article.

Cap a principis dels 70 es produeix una important davallada en la producció de sillons negres degut a l'entrada del frigorífics, les begudes envasades i la proliferació de nous materials com el plàstic. Davant aquest canvi econòmic i social, els tallers van reorientar la seva activitat ceramista reconvertint-se en indústria de la decoració després d'aprendre les tècniques per a tenyir l'argila amb òxids de la mà de l'escola Massana de Barcelona o altres llocs com a Breda o la bòbila d'Almacelles, i dels cursos de

Pepita Font.

Promoció Professional Obrera (PPO) del Ministerio de Trabajo, que es van impartir a Verdú durant els anys 1976 i 1977. Al mateix temps, s'observa una especialització, hi ha qui es dedica a la producció de testos, qui continua amb la ceràmica negra per a la decoració, qui fabrica gerres, plats, o records per a festes o llocs turístics.

Aquesta producció es venia per encàrrec a tots els destins turístics d'Espanya (Mallorca, la costa mediterrània, Andalusia...) i en empreses de jardineria o decoració de la llar com poden ser el Corte Inglés, entre altres. El camió del Ramon Guim de cal Barrau en va ser un testimoni de primera mà. A banda dels encàrrecs, la ceràmica de Verdú també s'exposava i es venia en fires com les de la Bisbal, Argentona o Quart, a la fira de majoristes d'Expohogar i a les botigues que cada taller té a Verdú i que van substituir la sala d'exposició de peces que tenien fins llavors. La segona meitat dels anys 70 i els 80 fou la millor època per a la producció i venda d'aquest tipus de ceràmica decorativa.

Durant els anys 80 arriben nous i noves ceramistes com Estrats, Gat, M. Angulo formats amb tècniques de ceràmica més novadores com la raku, i nous estils com els murals o l'escultura, atrets per la tradició de terrissa a Verdú i la proximitat amb altres establiments. És una etapa en què es percep el suport de l'administració pública per a promocionar aquesta activitat artística. En un primer moment obren taller i no tenen venda directa en botiga a Verdú, ja que treballen en encàrrecs de particulars, preparant exposicions o en les comandes signades a les fires internacionals de València,

Helena Sanmartí.

Intergift de Madrid o Expohogar de Barcelona, de manera que les seves obres arriben a Portugal, Itàlia o França, entre altres països. És per això que els promotors de la botiga Artfang veuen l'oportunitat i la necessitat d'obrir un establiment a Verdú destinat, entre altres, a la venda de peces d'aquesta ceràmica artística

Aquestes ceramistes, formades en diverses tècniques a l'Escola d'Arts i Oficis de Tàrraga o a la Llotja de Barcelona, porten a terme tot el procés de creació de les seves peces, des del dibuix o disseny inicial, fins a modelar el fang al torn o a mà, compondre les diferents parts, esmaltar, coure, fer la reducció, decorar i comercialitzar. Essent aquesta la seva activitat professional.

A partir de l'any 1992 el negoci de la ceràmica decorativa comença a decaure i el nombre d'autocars i turistes que visiten Verdú també. Els gustos i les modes canvien i des de finals del segle XX i fins a l'actualitat, la ceràmica com a element decoratiu o de record té un ús residual i nota la competència de les importacions de països asiàtics, de manera que la continuïtat del negoci ceramista, tant pel que fa a la ceràmica decorativa

com artística, se'n ressent i el nombre de cantirers a Verdú es redueix fins a fer perillar el seu relleu i la seva continuïtat. Mostra d'això és que alguns ceramistes de Verdú són contractats per a fer demostracions en fires d'oficis antics i extingits.

Hi ha un consens que Verdú deixarà de ser un poble ceramista tal com l'hem conegut fins ara. Això no treu que algun taller o artista pugui continuar amb un tipus concret de ceràmica (murals, figures...), o bé que aquesta activitat evolucioni des de la producció de peces cap al concepte d'experiència, o que la ceràmica es vengui a través d'internet. Per exemple, actualment la ceràmica és una activitat que està de moda, cada vegada hi ha més demanda de sessions de ceràmica com a activitat d'oci, per alliberar estrès, per a socialitzar en grup, etc.

En aquest punt, entrem a veure quin paper té i ha tingut la dona en el món de la ceràmica tradicional. Per això, consultem com defineix el diccionari l'ofici de cantirer: "cantirer/cantirera, masculí i femení. Persona que fa cànirs i altres atuells de terrissa o que en ven". A Verdú aquest ofici s'ha relacionat normalment amb l'home, potser pel

Teresa Roca.

fet que és ell qui fa girar el torn. No obstant, algunes de les verdunines entrevistades se senten cantireres, mentre que altres s'identifiquen com a membres d'un negoci familiar dedicat a la ceràmica.

Precisament, la seva formació laboral prové d'aquest aprenentatge familiar que en alguns casos s'inicia quan eren nenes i ajudaven en les tasques del negoci familiar (a treure peces del forn, per exemple). En la majoria dels casos s'han dedicat professionalment a la ceràmica per decisió pròpia, ja que provenen d'una família de tradició cantirera, o bé per lligams matrimonials. La seva activitat és remunerada i a jornada completa.

Eren negocis familiars on treballaven, en les èpoques més bones, dos generacions al mateix temps i on les feines que realitzen els homes i les dones són molt pautades. A tots els tallers els homes fan unes determinades tasques i les dones unes altres, això és

fruit de la tradició històrica i de les capacitats que es requereixen en cada cas: força, motricitat fina, delicades, etc..

El procés s'inicia amb la preparació del fang i la creació de la peça al torn (en el cas dels gerros o sillons) o en motlles (en el cas dels testos). Aquestes són tasques masculines a les quals els homes dediquen una part important de la jornada (són minoria les dones que utilitzen el torn). Tot seguit les dones traslladen aquestes peces per tal que s'assequin una mica a l'aire lliure, abans de passar a les tasques següents. La dona brunyeix i poleix la peça (la frega per treure alguna impuresa o ditada), la guarneix, hi posa les anses en el cas del silló, gerra, o cantireta, fa el forat i fica el broc al silló. També en realitza la decoració ja sigui dibuixant, esgrafiant o pintant. De manera que la peça queda acabada i preparada per a la seva cocció.

La posada al forn i la cocció són tasques que realitzen els homes. El procés d'extracció és una tasca femenina que consisteix a treure les peces del forn, espolsar-les i en funció de l'època i la moda pintar-les amb làtex. Tot seguit les dones

embossen i encapsen les peces acabades preparades per a ser transportades cap als clients d'arreu d'Espanya i en alguns casos també cap a França, països escandinaus, Suïssa, Anglaterra, Alemanya, Japó o Austràlia. Sovint el transport el realitza el mateix taller ceramista.

La botiga és a càrrec de la dona que s'ocupa de reposar les peces i l'atenció i venda al client. La gestió administrativa, comptable i financera recau, en una part important, en la part femenina del negoci familiar. També les activitats de promoció. L'assistència a les fires es realitza de manera conjunta. Com podem veure, es tracta d'un treball en equip, on totes les tasques són rellevants i s'han de realitzar de manera sistemàtica per tal que la peça de fang arribi a bona fi.

Agraïm a la Maria Font, Pepita Font, Francina Mas, Teresa Roca, Inés Roca, M. Àngels Alcobé i Maria Sambola les seves aportacions i participació a la taula rodona també les aportacions d'Helena Sanmartí, Míriam Angulo, M. José Rovira i Imma Rabinat. Així com la col·laboració de l'Associació de Dones Argila, l'Ajuntament de Verdú i l'Associació Alba.

Miriam Angulo

El teatre a Verdú. Sis-cents anys d'història. Un nou llibre de la col·lecció "El Pont dels Sis Ulls" de Xercavins

Redacció

Des de fa uns anys l'Associació Cultural Xercavins s'ha proposat, a més de la revista i de les activitats que organitza, com també en les quals col·labora, l'edició d'una col·lecció de llibres que porta el nom de "El Pont dels Sis Ulls", fent referència al conegut pont que hi ha entre Verdú i la veïna població del Mas de Bondia.

El 2021 es va presentar ja el primer número de la col·lecció, *Sons de Verdú. Records de la música del passat*, obra del musicòleg verduní Josep M. Salisi Clos, i on es feia un repàs de la vida musical a Verdú al llarg dels temps. L'any següent, el 2022, es presentà el segon número de la col·lecció amb el títol *El castell de Verdú. Història d'un monument*, obra pòstuma de l'historiador local Ramon Boleda Cases, que malauradament no pogué veure l'edició del volum ja que finà pocs mesos abans que el llibre sortís a la llum.

Ara, a finals d'aquest any 2024, l'Associació Cultural Xercavins presentarà un nou volum, el número tres de la col·lecció. Aquest porta el títol de *El teatre a Verdú. Sis-*

cents anys d'història. L'edició del llibre ha anat a càrrec de la historiadora verdunina Ramona Huguet Huguet i del ja citat Josep M. Salisi Clos. El volum presenta l'extensa i rica vida que ha tingut el teatre a la nostra vila. Els autors han realitzat un ampli i rigorós estudi de la documentació conservada i que arrenca ja a l'Edat Mitjana fins arribar als nostres dies.

Es tracta d'un volum molt ben documentat, amb moltes imatges i molts noms i cognoms de verdunins i verdunines que van fer del teatre una part important de les seves vides i que han donat al llarg del temps una rellevància cultural de primer ordre a la vila.

Està previst que el volum surti a la llum cap a finals del mes de novembre, esperant que molts verdunins i verdunines s'interessin i l'adquireixin. A la vegada, es fa coincidir amb el centenari del naixement d'un dels impulsors teatrals més destacats que ha tingut Verdú, Antoni Pijuan Trepas, el Ton del Pere.

A l'Associació Cultural Xercavins ens enorgulleix

que, a més de la revista, que pròximament arribarà al número 100, i amb vint-i-cinc anys d'existència, es pugui tirar endavant amb aquesta col·lecció d'història i de vida local com és "El Pont dels Sis Ulls". S'està pensant ja en l'edició del volum número quatre, així com també en d'altres de posteriors, ja que, justament, d'idees no en manquen.

Cal recordar els altres dos extraordinaris volums editats per l'Associació Cultural Xercavins dels quals ens sentim molt orgullosos: *Verdú la nostra terra. Història gràfica 1887-2012*, editat el 2012, i *Verdú al punt*, un merescut homenatge a Josep M. Castelló i Mateu pels seus vint anys de participació a la revista *Xercavins*, presentat el 2020.

L'Associació Cultural Xercavins, amb totes les activitats que duu a terme, així com les publicacions i volums que va editant, esdevé un extraordinari mitjà cultural que engrandeix i honora Verdú.

Que per molts anys puguem continuar treballant pel nostre poble!

Sònia
Vallverdú
Aloy

Gràcies, gràcies i gràcies

Fa pocs dies vaig tenir l'honor de rebre la distinció honorífica de piadora de la XXXIV Festa de la Verema i el Vi, una distinció que no m'esperava gens i que m'ha fet reflexionar sobre el meu recorregut i el suport immens que sempre he sentit de la gent del meu poble. Verdú, el poble on vaig néixer, on he anat a l'escola, on m'he fet gran i on he gaudit de les oportunitats que, tot i ser un poble petit, tenim. Com sempre dic per tot arreu, petit però molt gran i actiu a parts iguals.

Verdú és això i molt més! Un poble amb moltes activitats i un fort associacionisme, he pogut explorar les meves passions, algunes de més llarga durada i d'altres no tant.

La Festa de la Verema i el Vi és, per a mi, una festa molt nostra, molt jove i molt fresca, que em transporta a molts records. El Bacus i la festa en si ens van enganxar

perquè era del jovent: podíem sortir de nit, anar amb els cotxes dels més grans i, mica en mica, amb la colla d'amics ens vam implicar en la junta. Primer el Xavi va ser president, després jo, i darrere meu la Georgina, la nostra actual alcaldessa, que va ser qui em va fer entrega del premi.

Vull donar les gràcies a tothom qui ha fet possible aquesta aventura. Gràcies a l'artista verduní que durant molts anys ha creat les peces de la distinció honorífica de Piador i Piadora. Aquest any t'has superat, Enric. També gràcies a tots aquells que, de manera silenciosa, han estat clau en l'èxit de cada acte, com la responsable de nostra oficina de turisme, les diferents generacions de les Dones Argila, famílies i famílies de verdunins i verdunines, els pagesos i tots aquells que, en algun moment o altre, han donat un cop de mà, han obert el seu celler, han deixat de fer alguna cosa personal a benefici de tot el poble. Gràcies també als que, tot i tenir feina o estar cansats, surten de casa. No puc dir noms perquè em deixaria molta gent, però recordo grans moments i moltes batalletes algunes que acabaven bé i d'altres, no tant, verdunins que, contents de veure que tiràvem endavant la festa, t'aturaven pel carrer per donar-te les gràcies o obrien casa seva.

Al final, som tots: des del qui penja la bandera al balcó

fins al qui passa davant de tot. Hi ha moltes petites feines invisibles que són imprescindibles. Això es diu èxit col·lectiu: quan el poble et dona suport i no et sents mai sola.

De la meva trajectòria, també destaco el Cau, l'Agrupament Escolta i Guia Marinada, que avui gaudeixen els meus fills i que, gràcies a la idea del Ricard, encara segueix viu i actiu. El Cau van ser sis anys, pocs, però molt intensos, amb molta il·lusió i un equip amb unes ganes immenses de donar-ho tot i fent molta pinya.

Agrair molt especialment a la revista Xercavins, de la qual he format part en diverses ocasions i on sempre m'han acollit amb els braços oberts. Xercavins és una associació que admiro per la seva capacitat de fer poble, de crear records i testimoniatges, de fer créixer el nostre patrimoni cultural. Sé que en algun moment tornaré a col·laborar-hi més activament.

Els que sí que puc anomenar són la meva família, el puntal de tot el que faig. Gràcies, Marc, Pol i Bruno, per ser el meu punt d'equilibri i el meu suport incondicional. També vull donar gràcies a la mare, que, sense voler, m'ha ensenyat a dir "sí" a tot i a no posar límits als meus somnis, i al pare, que, tot i que ja no és amb nosaltres, segueix ben present als nostres cors. Ell, com jo, era molt sociable i un enamorat de Verdú i de la seva escola. Potser per això la meva feina m'ha portat fins on soc ara.

Gràcies a tots! Seguiré com fins ara, ficada a tot arreu on pugui, per continuar omplint la meva motxilla de bones experiències i gaudint de la vida verdunina que tant m'agrada!

Estiu del 24

Eduard
Boleda

En el moment que surti aquest número de Xercavins ja farà dies que haurem deixat enrere l'estiu, i potser és un bon moment per fer-ne un balanç.

L'estiu és l'estació que trenca totalment amb la resta de l'any, és un punt i a part. Es fan i es viuen moments que no tenen res a veure amb la resta de mesos, per exemple es parla de la cançó de l'estiu o dels amors d'estiu i també de les cases d'estiueig. Ningú parla de l'amor de tardor o de la cançó de l'hivern ni tampoc de la casa de primavera. L'estiu esdevé una vida paral·lela d'uns dos mesos de durada que conviu dins de l'any natural.

En un principi he d'assegurar que estava un pèl espantat per la calor que pensàvem que patiríem tots plegats, veníem de dos anys molt durs i tot feia pensar que ens ofegariem de calor i, en aquest aspecte, cal agrair que el temps s'ha comportat i ha estat del tot suportable.

Aquest any aquí a Verdú, al meu parer, ha estat un estiu molt ple, hem tingut de tot: multitud de concerts, 13è cicle de concerts de Cal Prim, però a més n'hi ha hagut vuit més, sense comptar el festival Emprius, la festa major i la festa de la verema. Només en aquest camp difícilment trobaríem poblacions, fins i tot més grans que la nostra, que tinguessin aquesta activitat, i encara aquí no s'acaba l'oferta estival. Hi ha hagut caminades nocturnes, campionats de futbol sala, cinema a la fresca, inflables a la piscina, exposicions, jornades culturals de pe-

dra seca, etc. No sé si aquesta sensació només la tinc jo, però crec que aquest estiu ha estat especialment ple d'activitats i tot i això estic convençut que encara hi ha gent que pensa que aquí a Verdú no es fa res.

També vam tenir a mig estiu l'ensurt del foc que es va declarar entre Nalec i Ciutadilla, durant unes hores vam estar confinats. Aquell dia teníem concert a Cal Prim i fins a la tarda no vam saber si s'hi podria realitzar. Aquella tarda em va demostrar una vegada més de la pasta que estan fets el pagesos. Van sortir amb els seus tractors per lluitar contra el foc, col·laborant amb els bombers llaurant els camps per tal de fer tallafocs, no sé si hi hauria altres col·lectius tan disposats com els pagesos. El dia que no hi siguin no sé pas com conservarem el nostre territori.

Totes aquestes activitats estiuenques han estat en

línies generals exitoses, i a nivell personal vull agrair la participació a Cal Prim que fa que cada any agafi més volada i ja han estat molts concerts on l'èxit ha estat total tant a nivell de públic com de músics participants. En aquest punt voldria comentar que aquest setembre em vaig trobar amb dos integrants del Quartet Aisling -van tocar el dia 25 de juliol a Cal Prim- en un assaig que feien amb el mestre Savall i em van dir que després de Verdú van fer diferents concerts per Madrid, però que el concert que realment recordaven era el que van fer aquí. El caliu del públic és sens dubte una part molt important de l'èxit del cicle, fins al punt que a hores d'ara ja hi ha uns 7 concerts emparaulats de cara al proper estiu.

Esperem que el proper estiu 25, aquesta vida paral·lela d'uns dos mesos de què tots gaudim sigui profitosa i que tots en puguem gaudir.

Núria
de cal
Senyores

Pugem a les golfes

Les cartilles de racionament

En aquest context, les cartilles de racionament es van convertir en una eina fonamental per gestionar la distribució d'aliments i altres productes bàsics i així garantir que la població tingués accés a allò essencial. Era un sistema de cupons que regulava amb exactitud els aliments que cada ciutadà podia adquirir.

Els productes més racionats incloïen aliments bàsics com el pa, la llet, l'oli, el sucre i la carn, i altres articles de primera necessitat com el sabó o el tabac. Cada persona tenia dret a una quantitat específica de cada producte, que variava segons l'edat, l'estat de salut i la situació familiar (o el nivell social, que en això també hi havia diferències). De fet, hi havia cartilles de primera, segona o tercera categoria, que eren segellades pels comerciants al moment de la compra, cosa que permetia un control estricte sobre el consum. La cartilla individual també incloïa els residents en hotels, pensions o residències i per cada setmana d'estada es retallava un full sencer de cupons.

La postguerra espanyola, recent acabada la Guerra Civil, fou un període marcat per la devastació econòmica, la manca de recursos i una profunda crisi social que va afectar a milions de persones.

La situació era crítica: les infraestructures estaven destruïdes, l'agricultura havia patit danys severos i les importacions eren limitades a causa de l'aïllament internacional que patia el país.

El racionament va tenir un impacte profund a la vida quotidiana de la gent. Tot i les dificultats, la població va mostrar una notable capacitat de resistència i adaptació. Les comunitats es van organitzar per intercanviar mercaderies i compartir recursos. L'escassetat va obligar moltes famílies a adaptar-se a noves formes

on els productes es podien adquirir a preus molt més alts. Aquest fenomen va alimentar la corrupció i va afavorir els que tenien accés a recursos econòmics o connexions polítiques.

La cartilla de racionament esdevingué un símbol de l'època, representant no només la lluita per la supervivència, sinó també la fortalesa d'un poble que intentava mantenir la dignitat. Les llargues cues a les botigues i als mercats eren una imatge habitual, les famílies esperaven pacientment el seu torn per obtenir el que els corresponia.

Les cartilles van deixar de funcionar l'any 1952, quan el govern va considerar que ja no era necessari. Van ser tretze anys de carències alimentàries.

La "cartilla" del tabaco: tarjeta de fumador con sus cupones

d'alimentació i a cercar alternatives creatives per sobreviure. Els bistecs eren de cor de bou, de llengua o de pedrer. Les arengades (també conegudes com civils) eren el peix més consumit. Les receptes tradicionals es van transfor-

mar, incorporant ingredients menys comuns o substituïts improvisats. La truita de patates sense ou ni patata n'és un exemple.

A més, el racionament va generar un mercat negre

Josep
Maria
Sanfeliu i
Sambola

L'arbre del turó i la vida

L'arbre encara espera, quiet, dalt del turó. Sempre ha estat en aquell lloc. El mateix camí per arribar-hi sembla avui més curt. Quan érem quitxalla, deixàvem les bicicletes a les peixeres i caminant lleugers pujàvem el pendent amb fortes rialles i, en arribar a dalt, ens asseiem esbufegant emocionats per admirar el paisatge en silenci. La vall de vinyes verdes, el riu sec i a la llunyania, cap on es pon el sol, Verdú, el poble. El nostre poble. El futur ens esperava incert i esperançador a la vegada.

L'arbre i la vida ens ensenyen cada dia que passa que tot segueix el seu camí i cal anar sempre endavant. Ens ensenyen a no defallir mai.

"Els anys són només temps. Signifiquen poc. El que compta és el que fas cada dia", Nicolas Barreau

Aprenem que el demà és incert i que la humilitat engalana. Que és ensenyament la vida i certesa, la mort. La dignitat, el valor i la família, tresor.

El camí fa molta pujada però soc tossut i vull arribar-hi com sigui.

A poc a poc, segur i valent, amb il·lusió d'infant per descobrir altra vegada sensacions mai oblidades. Amb l'entusiasme de la joventut inquieta. Ferm en la meua aventura particular d'explorador incansable. Potser demà ja no serà tan possible aquesta fita.

La nostra història particular és el resultat de tots els moments viscuts. Res més. I són molts.

Crec que som aquí per viure intensament cada dia que passi. Sé que hi ha pujades dures als nostres camins... També sé que, quan arribes

a dalt del cim i, superada la pendent, el paisatge de què podràs gaudir serà la merescuda recompensa al teu esforç.

"No es tracta de si et fan caure. Es tracta de si t'aixeques", Vince Lombardi 1913-1970

"Confia en el temps que sol donar dolces sortides a moltes dificultats amargues" "No fuig del tot el qui es retira", Miguel de Cervantes

Arribem a vells, també, per acabar de llegir els llibres que vam deixar a mitges. Les forces minven a poc a poc. La memòria s'esvaeix com la marinada. Tanmateix, la voluntat multiplica l'esperança.

No cal ser esclaus per demostrar sempre, a tot arreu, qui som. No ho necessitem. Som...

Enmig de tanta hipocresia, guerra i desgràcia, és bo pujar dalt del turó i, en silenci, gaudir de la quietud del terme, dels colors de la natura, el vent a la cara i els records inesborrables. És com l'equipatge de la nostra vida que ens acompanya sempre. I si cal, cridar ben fort, "emprenyats" per tanta injustícia. Segur que l'enrabiada s'escamparà per la vall juntament amb la dels nostres avis. Jo, moltes vegades, encara escolto com ressonen els seus renecs.

Víctor Hugo deia: "No. No m'estic transformant en una persona vella. Estic començant a viure tot el que realment m'interessa"

Estampes de la vida d'un poble: els safareigs

Mario
Cuixart
Vilamajó

Al llarg de la història hi ha hagut uns pocs espais que han sigut utilitzats de manera exclusiva per les dones, un d'aquests són els safareigs públics. Va ser durant el XIX quan es van anar construint per tot el territori els safareigs, fins que amb l'aparició més o menys automàtica de les rentadores cap als anys 50 i 60 del segle passat van anar caient en desús, i el seu abandonament va fer que s'enderroquessin o es destinessin a altres finalitats. En les darreres dècades molts pocs d'aquests indrets han sobreviscut, només l'interès i l'afany d'ajuntaments, ajudats per les diputacions i escoltant el prec d'algunes minories, han aconseguit ressuscitar aquests elements d'arquitectura popular que, a més d'embellir molts racons, recorden formes de vida ja oblidades. Els podem veure en alguns indrets propers com Agramunt, Vallbona o Glorieta.

A Verdú, segons explica Ramon Boleda en el seu llibre *Carrers i places de Verdú* (1994), quan va arribar l'aigua a la vila el 1899 aquests rentadors públics es van habilitar en la baixada de l'espai on avui hi ha el tanatori, ja que fins aleshores calia baixar a rentar la roba al riu (quan hi baixava aigua), als safareigs de la font de Santa Magdalena. Aquest espai d'ús públic va desaparèixer un cop ja entrada la segona meitat del XX, en generalitzar-se l'ús d'aigua corrent a les cases.

Rentar la roba a mà era una tasca dura que implicava passar fred a l'hivern i calor a l'estiu. A l'hivern, l'aigua gairebé glaçada congelava unes mans que sovint patien penellons. A l'estiu, les dones carregaven amb cistelles plenes de roba a ple sol, normalment per costes, ja que solien situar-se en zones baixes aprofitant la baixada dels corrents d'aigua. Era força comú utilitzar un sabó casolà fet amb sosa que era bastant agressiu.

Era l'únic lloc on podia anar la dona sola i estar amb altres dones, ja que l'home tenia el bar, el cafè de dretes i el d'esquerres, la plaça, el cor, l'ateneu, el sindicat... per trobar-se amb els seus afins. Els safareigs es van convertir en un lloc de socialització femenina en el món rural, un lloc de tertúlia mentre les dones rentaven, era un lloc íntim on s'explicaven les notícies, les seves coses i les que passaven al seu voltant, fossin certes o no, d'aquí les expressions, que han sobreviscut al temps, "*fer safareig*" i "*tot un mullader*", parlar de tot i de res, de tothom i de ningú. Era un espai de llibertat, es creaven o resolien conflictes, es podia parlar sense traves, explicar-se remeis, històries, xafarderies o compartir cançons. Les més joves aprenien allò que s'esperava d'elles en societat, i moltes vegades la canalla acompanyava la mare o l'àvia, tot aprofitant per jugar i fer entremaliadures, i sobretot parant l'orella, d'ací

l'expressió "*vigileu que hi ha roba estesa*".

Al llarg dels anys, al voltant dels rentadors han anat sorgint tot un seguit de paraules, frases i refranys. Són les aportacions que aquesta feina ha fet al folklore popular català. Aquesta activitat ha deixat vestigis en el llenguatge, com ara "*fer safareig*", "*passar bugada*", "*perdre un llençol a cada bugada*", "*Ai! senyor! Tanta roba i tan poc sabó*", una més ferotge de "*deixar-lo com un drap brut*" o aquella més moralitzadora que diu "*la roba bruta es renta a casa*" que equivalia a fer crítica de la crítica, entre altres.

Tot aquest fet va afavorir la creació de dites populars que han arribat fins a l'actualitat, que no és més que el llegat de la saviesa popular tot mirant el passat d'una d'aquelles estampes de la vida d'un poble.

Àngels
Escolà
Valls

La justícia i la llengua catalana

Avui sembla que s'ha fet una acció que vol millorar un problema que arrossega la justícia al nostre país: l'ús de llengua catalana amb tota normalitat. Segons sembla la IA farà que tota la documentació judicial sigui accessible en català, eusquera i gallec.

privades s'enfonsava fins al 6%. Ja sabem que la justícia es mou de forma molt lenta però ja fa uns quants dies que el govern de la Generalitat endreça el país.

A casa, el meu pare ens ensenyava el llibre del Dret Civil Català. Penso que Franco

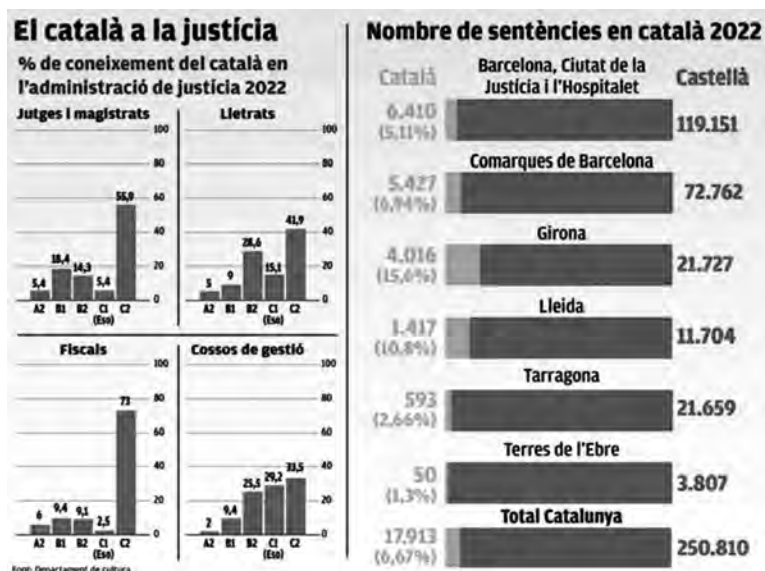
decisions jurídiques. Crec que els joves d'ara desconeixen que malgrat tot el que ha passat encara ha anat sobrevivint una manera de fer pròpia en l'àmbit judicial i dels costums.

Recordo que deia que si et cases a Espanya és en règim de béns ganancials i si ho fas a Catalunya, no. Cadascun dels esposos té els béns separats. També, com era comerciant en un entorn rural, estava molt orgullós de no haver fet allò que anomenava capitulacions matrimonials al moment de casar-se amb la mare. Per ell el fet anava lligat a l'elecció d'un hereu o pubilla que encara era vigent en l'època. Si tenia discs dels Beatles potser no podia seguir una tradició tan injusta.

I al principi?

Els primers documents condueixen de manera natural als orígens, a l'evolució i al contingut de la història del dret català, és a dir, a la història del dret i de les institucions de Catalunya, considerada aquesta com a entitat política amb personalitat pròpia i diferenciada d'altres comunitats, a partir d'una determinada època històrica.

Com és ben sabut, cal cercar els antecedents històrics del naixement de Catalunya, com a comunitat política amb plenitud de poder públic i dotada d'un ordenament jurídic propi, en el procés d'independència respecte de l'Imperi Carolingi que els comtes catalans, liderats pel comte de Barcelona, van dur a terme en

Però com estava la qüestió l'any 2022? Segons El Punt Avui el gener del 2024 només el 6 per cent de les sentències eren en català i la cosa no anava per bon camí.

La justícia de Catalunya és un dels sectors on l'ús de la llengua catalana és més baix. El mateix Departament va fer una consulta i els resultats van donar que només el 14% dels jutges i jutgesses té el nivell bàsic de català. Els secretaris/àries i altres funcionaris/àries, el 25%. I la xifra més baixa era entre els/les fiscals, d'un 9%. I les facultats de dret? Només la meitat de les classes. I en les facultat

encara era viu. Però ell era conscient que teníem una forma pròpia de gestionar les

el transcurs d'un llarg període de temps.

Doncs quan s'acaba l'època visigòtica i entrem al règim feudal la llengua catalana va vinculada a la justícia. Les primeres mostres de trets típics del català són del segle IX, encara escasses però ja ben característiques enmig de textos en llatí.

constància de les il·legalitats comeses per Guillem Arnau i el seu fill, castlans de Cabó i vassalls seus. Aquests, pel que sembla, intenten incrementar el seu poder sense complir amb les obligacions pactades anteriorment amb els Caboet. L'autor va ser el sotsdiaca Ramon de Cabó que serà el primer escriptor conegut en llengua catalana.

I també trobem el *Llibre Jutge de la Seu d'Urgell* i el *Llibre Jutge de Montserrat*. Contenen anotacions en llengua catalana. Recordem que la llengua dominant dels pergamins era el llatí.

Mil anys més tard tornem a emprar la llengua pròpia enfront les incongruències del sistema judicial incapaç d'escoltar el poble que parla en

Les *querimoniae* que són "lístes de queixes elaborades probablement per ser emprades com a prova de judicis o negociacions" evolucionen des de la seva aparició al segle XI, com a una evolució del capbreu que pren la forma d'inventari de queixes, fins a la seva desaparició a inicis del segle XIII, fruit de l'evolució de l'aparell judicial i de l'acceptació per part de les figures privilegiades dels abusos i noves exaccions als camperols. Un dels primers documents del segle XII en llengua catalana està relacionat amb la justícia: els *Greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet*, document escrit entre 1105 i 1106, provinent d'Organyà.

Es tracta d'un document de caràcter feudal provinent de l'àrea antiga del bisbat d'Urgell, d'on ens han arribat la major part dels primers documents del català. En el text, Guitard Isarn de Caboet, senyor d'un ampli territori entre Andorra, el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell, deixa

Un altre document és *Querimoniae o greuges dels homes d'Hostafrancs contra Bernat de Peramola, Na Ramia i Guillem d'Ofegat*

Els homes d'Hostafrancs es queixen de tres petits senyors que participen de diversos abusos i robatoris. Aquestes queixes fan una relació exhaustiva dels béns i diners presos a cadascun dels homes d'Hostafrancs. Parlen de someres, ovelles, bous, tones, arque, ordi, anyells, cànecs, calderes i roba (guadangles, llençols i plumacios); per tant, podem observar que tots estan relacionats amb la vida quotidiana i eren fonamentals per a la supervivència dels pagesos. Aquestes accions estan comeses per petits guerrers locals, que sembla que serien guardians de torres i castells, que no respecten el dret d'asil eclesiàstic (ja que forcen l'entrada de l'església d'Urgell i s'enduen un home amb les mans lligades que tindran pres durant tres dies a la torre de la tàvega).

rusticam Romanam linguam com es va dir al Concili de Tours de 813.

Francesc
Alavedra i
Riera

Un verduní en les superproduccions de Hollywood del s.XXI

El món del cinema ha evolucionat molt des d'aquella primera projecció de la pel·lícula "La sortida dels obrers de la fàbrica" feta pels germans Lumière en un local de París, a finals del s.XIX. La fase embrionària del cinema la situem en el moment en què es va fer una fotografia i s'hi van afegir diferents jocs òptics inventats com joguines que reproduïen el moviment d'una imatge. Posteriorment, es va aconseguir captar el moviments d'una acció fent servir diverses càmeres seguides per recollir un instant. Tots recordarem el famós moviment a galop dels cavalls que corrien al voltant d'un hipòdrom. Un pas més fou quan Edison inventa el primer aparell per a la visualització. I, finalment, va arribar el torn als germans Lumière, amb ells ja es pot

parlar de la projecció d'una pel·lícula, perquè són ells els que uneixen una càmera i un projector.

En el s.XX, aquest invent evolucionà molt ràpidament, s'hi incorporaren efectes especials, narració, muntatge, trucatges, s'hi afegeixen el so i el color. Així neix el Setè Art: el cinema. Ja podem parlar d'una forma d'art, de comunicació i d'entreteniment de masses. S'introdueixen les primeres superproduccions i s'hi incorporen nous avenços: el cine-mascop, les tres dimensions, el "sensurround" (per incrementar l'experiència d'auditiva) i l'alta definició d'imatge, amb el 4K i el 7K.

I quan tot semblava inventat, entrem al segle XXI i el cinema fa un salt estratosfèric, amb la incorporació dels programes informàtics que permeten generar efectes virtuals i sensacions que semblen reals, amb la tècnica del 3D i, com no, de la IA, la intel·ligència artificial. D'aquesta manera es creen efectes visuals, es generen nous espais, paisatges molt detallats, situacions o criatures fantàstiques, seqüències espectaculars o es dona vida a realitats i actors ja desapareguts.

En aquest marc trobem l'aportació de Jordi Alavedra i Ortiz (1985), fill de Tàrrega,

però amb forts lligams sentimentals i familiars amb Verdú. Fill de Josep Alavedra i Riera, de cal Groc, en Jordi ja fa un bon grapat d'anys que s'ha establert a Anglaterra i allí ha tingut l'oportunitat de poder desenvolupar una important carrera en aquest camp: arquitecte d'imatges virtuals amb ordinador i en 3D. És un dels artífexs que dona vida als escenaris realistes que envolten l'entorn dels actors per a les grans produccions. El seu nom figura en la relació de professionals que apareixen en els crèdits finals de les darreres grans superproduccions.

En el mes de febrer d'enguany, en Jordi era entrevistat per en Jordi Basté al seu programa "El món a RAC1" com a català que havia participat en la superproducció cinematogràfica de ciència ficció "Dune 2", del director Denis Villeneuve, de gran èxit en les sales de cinema.

Segons els experts, aquesta pel·lícula marca un punt d'inflexió en els efectes especials d'aquest gènere, en la construcció dels escenaris i en les textures on es desenvolupa l'acció. La pel·lícula està ambientada en un planeta desèrtic, però a la realitat els actors actuaven "en un cromat", és a dir, en un espai tancat amb un fons de color verd (similar al que segurament

tots hem vist a la tele en l'home del temps). En Jordi creava i construïa el desert i tot l'entorn on es desenvolupava l'acció del film.

En la mateixa entrevista, explicava que després dels seus primers passos en l'àmbit de la publicitat havia treballat en pel·lícules com "7 días en Entebbe", "The Matrix Resurrections", "Fast&Furios 10", "Aquaman 2" i "Here" de Tom Hanks. Actualment està treballant en la sèrie "El Senyor del Anells: Els anells de poder (T2)".

Preguntat sobre quin és el procés creatiu, Jordi Alavedra ens deia que s'inicia quan el director, via els diferents departaments de supervisió, crea a través d'uns dibuixos, els "concepts" que no són altra cosa que la feina prèvia on s'indica com han de ser les imatges, com es creu que s'hauria de veure l'escenari i, per tant, com ha de ser l'estil que es pretén donar a la pel·lícula.

Per fer-ho més entenedor, si volem que l'acció transcorri en un jardí amb una catedral al fons, un cop dit com es vol, de quina mena han de ser i quins són els elements que el definiran, entra en Jordi en acció fent les imatges de referència. Un cop acceptades pel director, aquest serà l'escenari per a cada un dels quadres on els actors desenvolupen la seva acció. Penseu que els actors no veuen res, no són al jardí, segurament seran en un magatzem enmig d'un fons verd. Però cal definir cada un dels detalls que permetin els actors poder imaginar l'entorn i per tant se'ls haurà explicar com és allò que

els rodeja, amb tota mena de detalls, perquè ho interioritzin i se'n facin una idea clara d'on són. Però també servirà per a definir les condicions meteorològiques o saber com s'hauran d'il·luminar els actors, la direcció de les llums i de les ombres, o si aquest han de fer una ganyota perquè el sol els va a la cara, o si aquella nit hi ha lluna plena o estan sota el llum d'un fanal plovent. És a dir, s'han de tenir en compte tots els detalls perquè finalment tota l'escena sigui coherent i encaixi. En definitiva, que l'espectador cregui que aquella acció s'ha rodat realment en un jardí, amb la catedral de fons.

En la pel·lícula de "Fast&Furios 10", l'acció passa a Itàlia, en el Vaticà. En una de les seqüències, es veu com els dolents van amb una roda que, en realitat, és una bomba i passen per diferents carrers de Roma fins arribar al Vaticà, on volen fer-la explotar. L'heroi de la pel·lícula entra en acció amb el seu cotxe i evita que puguin accedir dins del Vaticà, fent esclatar la bomba a la vora del riu.

Poder filmar en el carrers de Roma incrementa molt els costos, així que varen decidir rodar la majoria de seqüències a Torí, el nord-est d'Itàlia. Per salvar les diferències de ciutats i carrers, es va replicar Torí, fent un aixecament en 3D del seus carrers, on realment transcorria l'acció, i els transformaren virtualment en carrers coneguts i singulars de Roma. Aquesta és una feina de més d'un any, on les seqüències i escenaris es reparteixen entre diferents companyies i

que cal que tot encaixi. És un treball complex, on després d'altres departaments hi afegiran, per exemple, els efectes especials, les explosions i el seu so, el fum, l'edició, el color (com a "Matrix", on es va fer un tractament molt característic amb el color verd), i un llarg etcètera.

Però per fer possible tot això, a més a més de moltes hores i de bon fer, cal un programari molt potent i especialitzat que, a partir de diferents punts i vectors que defineixen el volum de les coses, pugui crear la malla de polígons que doni el suport per a definir la seva forma per, a continuació, anar donant-los contingut, textura i concreció en els seus detalls.

En Jordi, dins d'aquest sector de les imatges virtuals del món de les pel·lícules, els documentals, l'animació i el videojocs, és un expert. Se'l considera un generalista dins del seu àmbit, cosa que el permet poder interaccionar en diferents camps, un "ave raris" en una indústria que és plena d'especialistes i que evoluciona entre les superproduccions i les grans sèries per a les plataformes.

Per a més informació us heu d'adreçar el blog: faralavedra.blogspot.com

Farners
Casas

Retalls de quotidianitat: sense aigua (X)

Agafes la tassa mirant de no cremar-te mentre unes imatges depriments omplen la pantalla del televisor: unes terres esquerdades i tosques avancen cap a unes restes del que fou una casa i, al fons, només s'hi veu l'aigua que, imagines, ompliria una gran piscina. Mentrestant, la veu del periodista anuncia que, davant d'aquesta situació d'escassetat de pluges, el govern aprovarà un decret de sequera que limitarà l'ús de l'aigua. I després ell continua parlant i a tu se t'emboliquen les dades entre la supressió d'un 80% del reg agrícola i la reducció de l'ús de l'aigua per a usos ramaders en un 50%, la limitació del consum d'aigua per persona i la prohibició de regar jardins o omplir piscines sota l'amenaça

de greus sancions...

Mentre ell no deixa de xerrar i la teva mà sosté encara una infusió que ja ha deixat de fumejar, comences a planificar la teva nova vida. Estàs tan acostumada a complir les ordres d'aquells que ordenen i organitzen les quotidianitats, que si et demanen estalviar aigua, tu seràs la primera a donar exemple. Agafes una llibreta i un bolígraf mentre agraeixes no tenir un jardí que et permeti veure la lenta agonia de les plantes i comences a anotar algunes pautes de nova vida: per començar reduiràs les dutxes i, abans de fer-tes, recolliràs en una galleda l'aigua freda que raja abans de la calenta. Amb aquesta aigua, et rentaràs la cara i la tornaràs

a reservar per a esbaldir les verdures i els plats que hauràs rentat amb una mica de sabó i que, finalment, abans d'anar a dormir, abocaràs amb força dins la tassa del vàter.

Fas uns càlculs ràpids sobre l'estalvi d'aigua que suposa ser tan racional i tan conscient de la greu situació que patim i penses que, essent tan bona en matemàtiques, tu també hauries de formar part d'aquestes elits que ens governen i que ens faciliten la feina de viure. I després tanques l'esprimatxada llibreta que recollirà regularment les qüestions domèstiques d'aquesta fatídica època i hi escrius a la portada, amb la bona lletra que et caracteritza: SENSE AIGUA.

Tot esperant el son dins d'una iurta

Josep
Lluís
Cañon

Estic cansat. Estem acampats en un pas d'alta muntanya (3.200 m), a la serralada de Tian Shan (muntanyes celestials en xinès), quan, amb la penúltima llum de la tarda, ha arribat al campament un membre del grup, escalador ell, i ha dit, en un arravatament muntanyenc: "Som enmig del no-res i no ens cal res més".

Hem estat tot el dia rodant per un paisatge que no coneix els arbres. Serralades esquerpes i fondals amb pastures ufanoses que són contemplades per més serralades de tracte encara més difícil. El sol, tan inevitable com el vent, li aportava a l'aire una transparència com no havia vist mai abans. Aquest vent i aquest verd m'han fet pensar en les vinyes de Verdú; vinyes verdes lluny del mar que, sempre cap al tard, assoleix la marinada. La ventada juga desconsideradament amb les parets de la iurta, aquestes, tibades, oscil·len com les cordes d'una guitarra; crec que no és el millor acompanyament musical per a dormir. El cap de la família que ens acull m'ha dit, mentre sopàvem, que ell quan s'atura el vent es desperta; d'això se'n diu integrar-se amb l'entorn, de fet són una part més d'aquest paisatge. Probablement és el millor que es pot ser. Formar part d'un paisatge reconeixible que es pugui transmetre sense massa daltabaixos.

Aquí dins fa un fred sorollós, tinc la impressió que en qualsevol moment se'm po-

saran a petar les dents i això que ens han instal·lat en la iurta més confortable. Fa un moment la pròstata ha tingut la pensada de fer-me aixecar. He sortit de la tenda; la foscor era unànime i aclaparadora, m'he allunyat una mica buscant el lloc on ens havien dit que havíem de fer allò que ningú pot fer per nosaltres. En acabar no trobava la iurta d'on havia sortit, totes eren iguals. El fred ha pogut més que la vergonya i m'he entaforat dins d'una, en la perifèria del campament. Afortunadament la meua poca intuïció, aquesta vegada, no m'ha perdut. Diuen que casa teua és l'espai en el qual penses quan et sents perdut, un lloc que sempre t'espera. Aquest pensament és més ridícul que afortunat. És com dir que el paper que suportarà el que escric espera algun escrit digne de ser llegit. El paper no espera res, senzillament suporta, com una pedra en un camí, allò que li passa per sobre.

La nostra guia s'ha perdut avui, només un cop; que tingui uns ulls que són una invitació al vertigen és, probablement, el menor dels seus atributs. Algú s'ha posat nerviós. Per a mi ha estat un petit regal ja que el major present d'aquest país rau en la contemplació amorosa del seu paisatge. M'ha fet pensar que la pressa que, usualment, portem no sempre ens acosta a la nostra destinació, suposant que en tinguem alguna; tanmateix ens va molt bé per amagar la manca d'un objectiu clar o d'un pla factible per assolir-lo. Al nostre conductor sempre li penja un

somriure afable, ha dit que el lloc on anem no és més bonic que el que ens envolta, així doncs: "relaxeu-vos i mireu el que teniu al davant perquè no ho tornareu a veure" ens ha traduït la guia. Tinc la impressió que aquesta gent ens veu com un grapat d'occidentals ociosos que l'única brúixola que tenen és el seu propi plaer. Recordo que un professor de l'institut on jo estudiava, o millor dit on estava matriculat, deia que una forma força comuna de convertir un plaer en un problema és practicar-lo amb desmesura. O potser no, aquests kirguisos no penses res d'això, això ho penso jo. Aquesta bona gent ens suporta per guanyar-se uns calerons, la seva paciència i amabilitat és tan infinita com el seu paisatge.

Aquest campament és com els pastors que l'han muntat, nòmada. D'aquí a unes setmanes el desmuntaran i marxaran cap a l'est buscant pastures noves. Es veu que en una mica més d'una hora un parell de dones poden muntar una iurta. M'ha fet gràcia l'etimologia d'aquest mot, iurta, sembla ser que deriva d'una paraula turcomana que fa referència a la marca que deixa la tenda sobre el terra, un cop ha estat desmuntada. Una mica de vent i una altra mica de pluja posarà una mica de pastura on hi havia la iurta i ningú sabrà que ha estat allí.

M'ha semblat una forma, inusualment elegant, de passar per un lloc. Aquesta seria la petjada a la qual jo aspiro.

Jordi
Silvestre

She Loses Every Time

Els estius on hi ha competicions esportives rellevants, tals com Olimpíades o Mundials de futbol, les xarxes s'omplen de posts i piulades on abunden històries, anècdotes, referències i milions de dades amb l'objectiu d'afavorir-ne un, ja de per si, exhaustiu seguiment. Tot just hores abans de la final de l'Eurocopa que el passat juliol enfrontaren, a Berlín, les seleccions anglesa i espanyola vaig advertir a X (l'antic *twitter*) un enfilall molt interessant i, alhora, molt preocupant, de l'usuari Lluç Isern (@LluçIsern) on, sota el títol: "She loses every time" (Ella perd sempre) abordava una problemàtica que succeïa cada cop que Anglaterra disputava un partit de futbol amb certa rellevància. Resulta que el Centre Nacional de Violència Domèstica del Regne Unit va elaborar, durant la celebració dels mundials de futbol del 2002, 2006 i 2010, un estudi al voltant de l'increment de la violència a les llars angleses quan jugava la selecció, amb uns funestos resultats. Les xifres eren esfereïdores, la violència domèstica augmentava en un 38% quan la selecció anglesa perdia el partit, i un 26% quan guanyava. Aquests números eren superiors quan el partit es jugava en cap de setmana o la selecció era eliminada del torneig.

L'11 de juliol de 2021 s'alineà la dramàtica casuística donat que la selecció anglesa disputava la final de l'Eurocopa, davant Itàlia, a Wembley. Aquella nit, les cerques a Google de "línia d'ajuda per violència domèstica" van augmentar fins a un 80%. Preveient un fatal resultat, tal i com es va acabar produint (Anglaterra va perdre la final a la tanda de penals), el dia abans del partit, una usuària de twitter va pujar una piulada oferint casa seva com a lloc segur per qual-sevol dona de l'est de Londres que se sentís amenaçada, intimidada o tingués por de patir violència domèstica durant la final o a posteriori. La piulada va obtenir més de 22.000 *likes* en poc menys de 24 hores i, el més important, va generar un efecte crida per tal que altres

dones oferissin també les seves llars per acollir possibles futures víctimes.

Sembla que el govern anglès s'ha fet ressò de la problemàtica i n'ha pres nota donat que avui dia es poden trobar, al Regne Unit, fins a 6.000 espais segurs en bancs i farmàcies de carrer, on es poden refugiar durant els partits aquelles dones que puguin ser intimidades o amenaçades.

Seria absurd negar l'impuls innat que duu intrínsec el futbol com a fenomen global per sostenir, a nivell emocional, milions d'espectadors de tot el planeta units per una passió compartida. El que no treu és que, alhora, el futbol ha estat, tradicionalment, un bastió de la masculinitat hegemònica on es perpetuen i s'exalten valors associats a una visió estereotipada i patriarcal d'allò masculí. Aquesta cultura masclista es manifesta en diversos aspectes, dins l'àmbit d'aquest esport, com pot ser, per exemple, l'excessiva desigualtat amb el futbol femení (malgrat els avenços guanyats en les darreres temporades, la bretxa salarial o la cobertura mediàtica, estan a anys llum de poder-se equiparar); l'ús d'un llenguatge sexista emprat, no només des de les grades dels estadis, sinó també pels mateixos periodistes, encara una gran majoria homes, en les retransmissions esportives i acabant amb l'homofòbia i la transfòbia. El món del futbol (masculí) segueix avui encara sent un entorn hostil per a la diversitat sexual i de gènere, amb escassíssims jugadors obertament LGTBQ+ que mai han trobat aliances públiques dins els seus companys de professió. Tots aquests motius que conformen una cobertura cultural masclista i, per conseqüència un problema sistèmic, obtenen una repercussió fora de l'àmbit esportiu influint en la forma en què els aficionats perceben i es relacionen amb l'esport.

"La violència domèstica augmentava en un 38% quan la selecció anglesa perdia el partit i un 26%, quan guanyava"

Mitigar la masculinitat tòxica, la falta de gestió emocional, l'ús abusiu de l'alcohol (molts cops associat al futbol) i donar una àmplia visibilitat del problema que suposa la violència domèstica amb campanyes de conscienciació podrien ser, entre altres, crides a l'acció per tal d'extirpar aquesta xacra del nostre ecosistema social.

Avisa'm quan acabi la guerra

Eduard
Ribera

Ara ja et fa mandra discutir de segons què i, especialment, amb segons qui. T'has fet gran. Has après coses. Que el món funciona com funciona i que els canvis tot just comencen per un mateix. Que, quan convé, el món és molt gran, però gairebé sempre és molt petit. Que l'entusiasme s'encomana. I la por. Que no hi ha res impossible. I que l'única cosa segura segura és que ens hem de morir. Sí, morir, que és la conseqüència de viure. Que no s'ha de témer la mort. De vegades és més puta viure de segons quina manera. Que hi ha gent que les passa ben magres. I que, en el fons, els qui tenim temps, recursos i humor per llegir, per escriure, per viatjar, per anar a sopar al restaurant, els qui podem pagar la calefacció o posar plaques solars... som una colla de privilegiats. Que moltes vegades ens queixem per vici, perquè ja hem oblidat què és el patiment. El patiment de debò, vull dir. El de no tenir on caure mort. El d'haver nascut en una família desmanegada. O a la vora d'un desert. El d'haver de fugir de la teva terra per no morir de gana o de set. El d'haver de fugir de casa teva perquè algú ha decidit que tocava una guerra... De guerres, sempre n'hi ha hagut, diràs. I tens tota la raó. Sempre n'hi

ha hagut, des del principi dels temps. Però la guerra demostra que la paraula –que és un dels trets definitoris de l'home– no basta per resoldre els conflictes, amb un mateix o amb els altres. I quan la paraula no funciona, reapareix la bèstia, el predador que s'ha d'imposar per sobreviure o simplement per reconèixer-se, per afirmar-se. Soc més fort que tu, ergo et passo per sobre. Jo mano, tu calles. Aquest tros de terra és meu perquè ho dic jo. Soc blanc. Soc alt. Soc fort. Soc ric. Soc més savi. El meu deu és el veritable. La meua llengua és molt útil, la teua no serveix per a res. Tu treballa i paga'm impostos. I et fots, perquè ho dic jo... La guerra, qualsevol guerra, ens incumbeix. Perquè ens despulla. Posa al descobert la nostra manca fonamental. La incapacitat per escoltar i dialogar, per entendre i respectar. I, sí, també posa en evidència la mandra de discutir de segons què i, especialment, amb segons qui. La guerra és el monòleg, el nostre fracàs com a individus, com a societat, com a humanitat, com a espècie. La guerra és tornar a la caverna. Cent passes enrere. La guerra és el medi dels intolerants. El negoci dels cobdiciosos. La guerra és l'infern de la bona gent. L'amenaça dels indiferents. I un advertiment ineludible per als privilegiats.

Cesc Giró

Merda pa' tots

El “mur dels records” és una tècnica de la teràpia per ajudar a passar dols, pèrdues, separacions o desenganys. Consisteix a observar de forma rutinària una paret imaginària on col·loques dos quadres. Per una banda, penges el millor record que tens de la persona o la situació en qüestió i per l’altre, el més dolent, el que fa més mal. L’endemà repeteixes el procediment penjant mentalment el segon record més bo i el segon més dolent. I així fins a assolir una neutralitat emocional que et permet navegar amb condicions i estabilitat entre els moments passats i la realitat present.

Doncs bé, aquest és un dels exercicis que hauria d’haver fet l’independentisme des de l’estocada del 2017: emmirallar-se amb els bons moments i parar atenció a les debilitats que han fet fracassar el projecte. Tancar els ulls cada nit i fer aquest exercici d’honestedat amb un mateix, imprescindible per mirar el futur amb els peus a terra (per a mi, un dels valors més importants a la vida i a la política). Però això no ha estat així. L’independentisme no ha fet un bon dol, no ha triat aquest camí.

Hi ha qui dirà: “la repressió no hi ha ajudat”. Evidentment, carregar-se lideratges, empaperar la ciutadana, eliminar una generació de polítics i provocar el trencament de ponts i confiança NO et deixa en el millor escenari possible. Cert... hi té un 70% a veure. Però quedar-se només amb això, és fer trampes al

solitari. L’Estat va jugar totes les seves cartes i es va prendre més seriosament que tu tot el que estaves fent. L’amenaça de l’1 d’octubre va quadrar Madrid mentre aquí les desconfiances, mentides i deslleialtats es feien flagrants ja en els millors moments. Amb una unitat real l’efecte de l’anomenada repressió segur que hauria estat molt menor.

Lluny d’intentar corregir aquestes actituds, la base social independentista ha vist com la cúpula del moviment girava els canons 180 graus i es disparava a les seves pròpies teulades. Una batalla caïnita de grans dimensions que ha ensorrat durant set anys els petits ponts que els quedaven. Els partits s’han dedicat a tirar-se merda els uns als altres. Bombes de femta que, davant la impossibilitat de guanyar l’Estat, pretenien únicament i exclusiva convertir el seu hortet en el primer de la classe. I així s’ha desfet tot.

En comptes de fer una anàlisi acurada de la situació, recomptar baixes, passar el dol i escollir nous escenaris, l’únic objectiu dels partits independentistes ha estat mantenir l’eina, les institucions. L’eina s’ha convertit (segurament ja ho era abans) en l’objectiu principal i això, que és patrimoni de tot l’arc parlamentari i normalment serveix per mantenir uns quants sous, si no va acompanyat de POLÍTICA en majúscules, sempre passa factura. Un compte llarguíssim de despeses

que especialment Junts i Esquerra (però també la CUP i organitzacions civils instrumentalitzades políticament com l'ANC) han estat incapaços d'aturar. El datàfon ha tret fum fins a generar un deute polític i, en molts casos, ètic extremadament profund.

Els mitjans de comunicació hem observat de molt a prop aquesta guerra civil. De fet, moltes vegades hem estat el canal per on s'ha intentat fer batalla. Hem estat testimonis d'actituds i maneres de fer difícilment d'imaginables entre algú que diu compartir objectius... travetes, assenyalaments, filtracions, mofes o desqualificacions, seguint a vegades (i sense gaire talent) les males arts tastades a Madrid.

Tot i alguns intents de posar-hi pau, especialment per part d'Òmnium Cultural que ha estat molt hàbil a blindar-se de tota aquesta porqueria, el pou de merda ha sobreexigit. Els partits independentistes han quedat atrapats en aquest remolí, que els ha xuclat fins a destruir tot el que tenien; com un ludòpata que perd totes les seves cartes després d'hores i hores de casino. La ciència política haurà d'estudiar molt bé com, conscients que estaven perdent l'únic a què aspiraven, continuar governant, han estat incapaços pragmàticament d'aturar màquines i repensar estratègies per mantenir el vaixell sobre l'aigua.

Ni l'instint més bàsic i primitiu de supervivència que caracteritza la política s'ha despertat en direccions i executives, tacades també per aquesta manera de fer. De tant disparar, els canons de merda s'han espatllat fins a ser ingovernables. Peten per dalt i per baix, omplint la seva pròpia teulada de femta i (amb el permís d'en Panxo) tornant-los les hòsties

com a bumerangs. Canons fent de ventiladors que, com diu la cançó, esguiten merda pa' tots.

Casos com els cartells de Maragall, les estructures B, el plantejament d'actes desorbitats, o la desconexió de la realitat d'una part important de l'electorat, demostren que de tanta porqueria la ferida s'ha infectat. Tenen dies clau, setmanes de congressos en què els partits hauran de decidir si netegen les ferides o segueixen les mateixes dinàmiques. De moment, els pregressos apunten a pocs canvis.

Farien bé de fregar fort amb aigua oxigenada si no volen que la ferida se'ls faci més profunda i paràsits com Aliança Catalana, disposats a menjar-se tot el seu espai, creixin combinant el discurs de la desafecció amb la idea més nociva de construcció nacional que ha vist mai aquest país. Alimentar aquesta bèstia, que promou la teoria de la substitució i omet que Catalunya és i serà gràcies als nous catalans, seria l'estocada definitiva al país i a un moviment que, desorientat, ha traït els seus principis fundacionals.

**LA
MULASSA
DE VERDÚ**

**FES AQUÍ LA TEVA
APORTACIÓ PER
FER REALITAT
LA MULASSA
DE VERDÚ:**

Redacció

Actualitat

En els propers números de Xercavins preguntarem sobre temes verdunins i també més generals a diferents persones que diferenciarem per l'edat, és a dir, entrevistarem per generacions i, com que som a punt de fer 25 anys de la revista, enquestarem segons franges d'edat separades per aquesta xifra. En aquest número de la revista preguntarem a joves fins als 25, la propera fins als 50, l'altra fins als 75 i, finalment, si podem, fins als 100 anys, més enllà ja no ens hi atrevim

- 1- Què estàs fent en l'actualitat?**
- 2- Llegeixes la revista Xercavins? En cas afirmatiu, què és el que més t'interessa?**
- 3- Llegeixes algun diari o revista regularment? Quin?**
- 4- Quins són els temes d'actualitat que més t'interessen? Música, esports, cultura, política, temàtica del cor, economia, societat, ecologia, clima...?**
- 5- Formes part d'alguna associació, club o entitat?**
- 6- Creus que a Verdú hi falta alguna entitat que pugui cobrir una necessitat pendent?**
- 7- Què en penses del Verdú actual? Com te l'imagines en un futur?**
- 8- Com veus el nostre país i el món ara i com te l'imagines en un futur?**
- 9- Si et concedissin un desig, què demanaries?**

Pau Martínez Roca

- 1-** Estudio la carrera d'Administració d'Empreses.
- 2-** Sí, els reportatges històrics i les entrevistes a la gent de Verdú.
- 3-** No.
- 4-** Esports, cultura i economia.
- 5-** Sí.
- 6-** Potser una agrupació per a la gent de la 3a edat.
- 7-** Actualment veig que parelles joves decideixen formar la família al poble. Seria bonic que en un futur això seguis passant i a poc a poc augmentés la vida del poble.
- 8-** Actualment la situació mundial sembla la més complicada dels últims anys. No tinc massa bones expectatives en el futur.
- 9-** Poder revivre gent que ja no hi és.

Núria Muntané Ayuso

- 1- Actualment estic fent 1r de Batxillerat (a l'INS Alfons Costafreda) de la modalitat humanística.
- 2- A casa rebem la revista, però jo no acostumo a llegir-la tota, sinó que llegeixo les parts on surt el Cau o també les que algú que conec ha escrit.
- 3- Sincerament, no en llegeixo cap, però sí que a l'Instagram segueixo les notícies del 324 per saber una mica el que passa al món.
- 4- M'interesso sobretots pels temes socials i culturals.
- 5- Aquí a Verdú formo part del Cau l'AEIG Marinada, i aquest any serà l'onze any que hi participo.
- 6- Crec que actualment tenim entitats que fan poble i tothom, tant petits com joves i gent gran, pot participar-hi. I també hi ha vegades que es poden complementar o ajudar entre elles, i això ja està molt bé.
- 7- Penso que és un poble on es viu bé i que tot el seu entorn és molt bonic, espero que això en un futur no es perdi i que vagi sempre cap a millor.
- 8- En general penso que vivim en un món en què falta una mica de solidaritat, acostumem a ser individualistes i ens oblidem de donar importància als aspectes col·lectius o comuns. Crec que no ens hauríem de girar d'esquena als problemes globals perquè qui sap si ens podrien afectar a nosaltres de la mateixa manera en algun moment.
- 9- Si mirés cap als somnis més grans diria viatjar per tot arreu, poder viure amb els meus millors amics del cor, que els avis hi fossin per sempre o pau al món. Però si mirés cap a Verdú demanaria que els nous verdunins o verdunines poguessin tenir la mateixa oportunitat de veure Verdú com el veig jo, perquè em considero molt afortunada de viure en aquest poble.

Àfrica Alfonso San Juan

- 1- Actualment estudio Educació Social a la UOC, estic cursant el tercer any de la carrera. A més, treballo en una casa de colònies al pantà de Sau i també a Solsona, on m'encarrego de diverses activitats i atencions amb els infants i adolescents que ens visiten.
- 2- No soc una lectora habitual de la revista Xercavins, però sempre que vaig a La Graella amb la Dolors m'agrada fer-hi una ullada. M'interessa especialment el contingut sobre activitats locals i les novetats del poble.
- 3- La veritat és que no llegeixo diaris o revistes de manera regular. No obstant això, m'agrada mantenir-me informada a través de notícies en línia. Sempre busco estar al corrent del que passa al meu voltant.
- 4- Els temes d'actualitat que més m'interessen són la música, ja que m'apassiona, i les activitats a l'aire lliure, com el ciclisme i el senderisme. M'agrada molt aprendre sobre la fauna i la natura de cada lloc que visito. Això em permet connectar amb el meu entorn d'una manera més profunda.

També m'interessa molt aprendre sobre la vida en general i els reptes que afronta la societat actual. M'agrada reflexionar sobre com podem millorar el nostre entorn i les condicions de vida de les persones. Crec que és important ser conscient dels problemes que ens envolten per poder contribuir a canvis positius.

- 5- Actualment no formo part de cap associació o club, ja que la meua situació laboral i estudiantil em limita el temps que puc dedicar a aquestes acti-

vitats. No obstant això, m'agradaria poder-hi participar en el futur, quan tingui més disponibilitat.

- 6-** Crec que Verdú podria beneficiar-se d'alguna entitat enfocada a la sostenibilitat i la protecció del medi ambient. Una iniciativa que fomenti la conscienciació ambiental i organitzi activitats per cuidar la natura del nostre entorn podria ser molt positiva per a la comunitat.
- 7-** Actualment, veig Verdú com un poble amb molta història i una comunitat activa, però que encara té reptes per afrontar, especialment en l'àmbit de la sostenibilitat i la joventut. M'imagino un Verdú en el futur més connectat, amb més iniciatives que fomentin la participació ciutadana.

Espero que, en el futur, no perdem les tradicions que ens defineixen com a poble. Mantenir les nostres festes, costums i la nostra cultura és essencial per a la identitat de Verdú. És important trobar un equilibri entre la modernització i la preservació del que ens fa únics.
- 8-** Actualment, el món s'enfronta a nombrosos desafiaments com el canvi climàtic i les desigualtats socials. A pesar d'això, veig un creixent interès per part de la gent a fer canvis positius. En el futur, espero un món on la solidaritat i la sostenibilitat siguin prioritàries, amb una societat que treballi unida per millorar les condicions de vida de tothom. És fonamental que no oblidem la importància de cuidar el nostre planeta i les tradicions que ens uneixen.
- 9-** Si em concedissin un desig, demanaria poder gaudir al màxim de moments amb les persones que estimo i amb el meu entorn. Valoro molt les relacions i les experiències compartides, i crec que aquestes connexions són el que realment dona sentit a la vida.

Jan Valera Sambola

- 1-** Actualment, estic cursant 2n de Batxillerat a Tàrraga.
- 2-** Sincerament, no acostumo a llegir-la, però si algun dia trobo algun número, normalment de la meva padrina, la fullejo. No obstant això, considero que és una revista completa i que als habitants del poble crec que ens fa il·lusió tenir-la.
- 3-** No, encara que a classe ens n'han fet llegir alguna i crec que són un mitjà de comunicació molt pràctic.
- 4-** Els temes d'actualitat que més em criden l'atenció són sobretot de música i esports que són els que més s'apropen a les meves aficions. Ara bé també temes dels quals ara es parla molt als mitjans de telecomunicació, com poden ser de política o de caràcter social, de tant en tant m'agrada informar-me.
- 5-** Sí. Formo part de l'Associació Esportiva Correvinyes i del grup de teatre Xiroia en les quals gaudeixo i crec que les persones les haurien de conèixer perquè estan molt bé.
- 6-** Ara mateix sí que és veritat que podrien sorgir algunes entitats que podrien contribuir amb el desenvolupament del poble pel fet que crec que potser falta una mica més de motivació per fer de Verdú un poble més animat.

Per exemple, actualment, els joves de la meua edat estem intentant tornar a agafar l'escala en hi-fi que havia arribat a ser un espectacle de Nadal que havia agradat a tot el poble. Aleshores, potser el fet de crear una as-

sociació que tractés d'impulsar aquesta festivitat o els reis resultaria una millora considerable.

- 7-** Jo al poble actual de Verdú el veig bastant bé encara que com amb tot hi ha alguna cosa que es podria millorar. En el present, el veig un poble prou tranquil, en el qual sovint es tracta de celebrar alguna cosa, amb molta cultura i bona gent. En el futur, me l'imagino més o menys igual encara que el que m'agradaria a mi és que hi vingués més gent a viure i que de mica en mica es torni a recuperar l'ambient que havia tingut abans de la covid.
- 8-** Tant el món com el nostre país no els veig massa bé. Perquè en el cas del país encara continuen havent-hi problemes socials i la política és preocupant, ja que tots els polítics prometen molt i, al final, pocs acaben fent un avanç.

El mateix passa a escala mundial; pel que fa al tema polític, majoritàriament, la cosa no va gaire bé, perquè encara continuen havent-hi problemàtiques socials com, per exemple, la pobresa extrema, discriminació i guerres en molts països del món.

En el futur, si soc realista, m'imagino més o menys igual tant el país com el món, encara que segurament hi haurà avanços tecnològics i si continuem així hi ha la possibilitat que hi hagi més conflictes.

- 9-** A partir d'aquest desig demanaria l'oportunitat de tenir desitjos infinits per així poder demanar el que volgués i intentar fer del món un lloc millor. Llavors, demanaria, per exemple, la pau mundial, sanitat de qualitat, que tothom pugui tenir els béns necessaris per a poder viure tranquil·lament... a més d'ajudar els meus éssers estimats.

Júlia Cardona Salcedo

- 1-** Entre setmana estic estudiant Filologia Catalana a la Universitat de Barcelona i als caps de setmana estic treballant en un celler.
- 2-** Sí, m'agrada molt llegir la revista Xercavins perquè d'aquesta manera estic informada de les coses que passen al poble, conec més sobre la història de Verdú, etc.
- 3-** Sí, sobretot llegeixo revistes i diaris digitals com ara el VilaWeb o el Nació digital.
- 4-** Els temes d'actualitat sobre els quals m'agrada més llegir són l'esport, la música i la cultura. M'interessen perquè les notícies sobre esport, cultura i música són una finestra oberta a esdeveniments i tendències que tenen un impacte directe en la teva vida quotidiana: et mantenen connectat amb el que passa al teu voltant i al món, alimentant tant les teves passions com el teu creixement personal. Seguir aquests temes et proporciona diversió, inspiració, coneixement i una millor comprensió del món.
- 5-** Formo part de l'associació juvenil Els Coixos de Verdú.
- 6-** Personalment, considero que hi manca una biblioteca o espai d'estudi, ja que les biblioteques serveixen com a punt de trobada per a activitats culturals com xerrades, tallers, grups de lectura o esdeveniments locals. Això ajuda a enfortir la cohesió social i promou la cultura local, fent del poble un lloc més viu i dinàmic. Tanmateix, si el poble no disposa de prou recursos per a una biblioteca completa, es podria optar per una combinació: un espai d'estudi amb una petita col·lecció de llibres o accés digital,

creant així una solució que ofereixi els avantatges de les dues opcions.

- 7-** Com en molts pobles de l'Urgell i d'altres zones rurals, Verdú està patint una pèrdua gradual de població, especialment entre els joves, que marxen cap a ciutats més grans per buscar oportunitats laborals i educatives. Això pot provocar l'envelliment de la població restant. D'aquí a uns anys, si no es prenen mesures, el poble podria continuar veient com la seva població disminueix, i això afectaria els serveis locals (escoles, comerços, sanitat).

El comerç local pot estar patint una forta competència amb les grans superfícies de ciutats properes com Tàrraga. També, la pandèmia ha accelerat la dependència del comerç en línia, cosa que pot perjudicar els petits negocis locals. Sense noves iniciatives, l'economia local podria estancar-se

- 8-** El món actual es troba davant de desafiaments i oportunitats de gran envergadura. En un futur optimista, podríem veure grans avenços tecnològics, científics i socials que ens ajudin a resoldre els problemes globals. No obstant això, l'èxit d'aquest escenari dependrà de les decisions que prenguem avui, en temes com la cooperació internacional, la justícia social, la lluita contra el canvi climàtic i la promoció d'una economia sostenible.

- 9-** És una pregunta interessant, especialment en aquests moments tan complexos. Ara mateix, si poguéssim demanar un desig, segurament seria la fi dels conflictes com els que veiem en aquest moment a Ucraïna i a Palestina. Desitjaria que les famílies que han patit la guerra poguessin retrobar-se, i que els líders trobessin el coratge per resoldre les seves diferències sense més violència. Tots aquests conflictes ens recorden la fragilitat de la pau, però també la força que tenim com a humanitat per canviar-ho. Demanaria que el diàleg i la comprensió substituïssin l'odi i la destrucció.

Et falta algun número de Xercavins?

Contacta amb els membres de la junta o envia un correu a revistaxercavins@gmail.com

Ricard Gilabert

Entrevista a Flavià Serret i Josep Solé

El dissabte 21 de setembre, dins el programa d'actes de la Festa de la Verema i el Vi, el Celler Cercavins va organitzar el tast de vins: 20 anyades elaborant vi a Verdú. El Flavià i el Josep són dos verdunins de soca-rel que, ara fa dues dècades, van iniciar un projecte que ha posat el nom del nostre poble a milers de taules de tot el nostre país i de l'estranger.

Un cop finalitzada la campanya de verema, i amb part del most acabant de fermentar als dipòsits, ens trobem amb ells dos un calmat vespre de finals de setembre al celler perquè ens expliquin com ha estat l'aventura de passar de cultivar raïm a elaborar vins.

Com va néixer el celler Cercavins?

Va néixer de la il·lusió que teníem de comercialitzar el nostre raïm i fer un vi de qualitat. Aquesta va ser la premissa.

El 15 de novembre de 2002 vam fundar la societat. Érem tres socis: el Flavià i el Josep de Verdú i el Josep de Martorell; i així vam crear la societat en tres parts iguals.

Entre els mesos de maig i juny de 2003 vam fer la nau. Al setembre d'aquell mateix any ja vam entrar raïm. I d'aquella primera anyada, la de 2003, ja va començar a sortir vi embotellat l'any següent.

D'on va venir la motivació per comercialitzar el vostre propi vi?

Deu anys abans de tirar en-

davant el projecte ja en parlàvem. Teníem la il·lusió de tirar-lo endavant. Sabíem que fèiem molt bon raïm i teníem la curiositat de saber quin vi faríem. Estàvem convençuts que seria bo. Volíem introduir vins d'aquesta zona al mercat, donar-los a conèixer a la gent, fent així realitat el nostre somni.

Hi va haver algun motiu econòmic, per exemple el preu del raïm?

Per a nosaltres sempre va marcar la il·lusió de transformar el raïm en vi i veure què passava.

Pensa que nosaltres quan acabem d'entrar el raïm a la bodega és quan ens comença la feina. Comencen els mals de cap, els problemes... Però també les alegries! En canvi quan portem el raïm a vendre a tercers ja s'ha acabat tot el procés.

Només ens queda cobrar-lo.

En certa manera fer tot el procés de fer vi és complicar-te la vida. I si no tens una dosi d'il·lusió molt gran no te la complices.

El raïm que hem venut al celler sempre l'hem cobrat a preu de mercat. Només amb la diferència que l'hem cobrat més tard que portant-lo a vendre.

Com va anar evolucionant la producció del celler?

Quan vam començar només teníem dos dipòsits de 5.000 litres i un tercer per descobrir. Els amics ens deien que teníem molt poques expectatives posant tan pocs dipòsits... I nosaltres responíem que en funció de la marxa veuríem si n'havíem de posar més o no.

La capacitat que tenim, en certa manera, ha sigut la que el nostre mercat ens ha demanat.

Durant uns anys vam arribar a vendre 150.000 botelles. Però d'un temps cap aquí creiem que és millor fer un bon producte a un preu adequat que fer més botelles; que no sempre vol dir fer més diners. Vam tenir moments en què semblava que costava més de vendre el raïm, i vam intentar fer més vi, però vam haver de fer vins més senzills, per tant gammes més econòmiques. I vam veure que aquest no era el camí.

I al final hem tornat una mica al punt d'inici: fer un producte de qualitat.

Per tant, heu donat un cop de timó per tornar als orígens.

Al fer més volum, vàrem veure que no era la solució, a dia d'avui creiem que el millor és fer-ne menys però buscant el màxim de qualitat, com sempre havíem cregut. El fet de passar totes les finques a regadiu va suposar haver de prestar molta més atenció en aquesta inversió. Però ara com que el reg ja està en marxa, podem dedicar molt més temps al nostre projecte. Tenim menys personal, per tant menys costos fixos. D'altra banda cal anar fent inversions, com per exemple botes noves..., el cost de la llum és altíssim, però és una eina que tenim i necessitem per millorar la qualitat... el fred és imprescindible.

I ara nosaltres també som més grans, i encara que tinguem ajuda de la família, que és molt important, hem d'estar més tranquils. Fem uns volums més controlables, ajustant millor els costos, però sempre intentant millorar la qualitat.

Quan vau començar el projecte del celler havíeu fet mai de vi?

Uns vuit anys abans de comen-

çar vam fer 3.000 ampolles de cava amb un conegut celler de la zona. Ens les vam repartir i les dues mil que ens van tocar a nosaltres les vam anar col·locant. Però va ser només per veure com anava.

I al cap d'uns anys va ser quan el Flavià va dir: "Ens hi posem seriosament?" I així va néixer el celler Cercavins.

Quin és l'origen del nom del celler i del vi Bru de Verdú, producte insígnia de la casa?

El nom del celler fa referència a la vall del riu Cercavins, una zona emblemàtica de la regió. Ens connecta amb la terra i amb la nostra història. El nom de Bru de Verdú va sorgir gràcies al dissenyador de l'etiqueta. Va fer el disseny de la primera etiqueta amb aquest nom i quan el vam veure des del primer moment ens va encantar.

Ja només començar el primer any ens van donar una medalla a París, i això ens va donar una gran dosi d'adrenalina. Vam veure que podíem fer un bon producte. Teníem un enòleg. Ara les analítiques ens

les fem nosaltres. Tenim els mitjans i sabem com fer-ho.

Al llarg de tots aquests anys hem anat aconseguint diferents reconeixements, bones puntuacions en guies de vins de prestigi, medalles tant d'or, argent o bronze en els diferents concursos de reconegut prestigi internacional tant a Espanya, Bèlgica, Canadà, França o Regne Unit.

Aquest vi ha portat el nom de Verdú arreu.

A nosaltres ens ha il·lusionat això. Hem portat el Bru de Verdú, per tant el nom de Verdú, molt lluny d'aquí. Sempre ho hem fet des de la humilitat, però amb la satisfacció de poder col·locar el vi a molts països, en molts llocs importants: als Estats Units, al Canadà, Holanda, Bèlgica, Suïssa, Suècia, a Àsia, en aquests moments a Rússia també... Hem arribat lluny i hem travessat continents. És un vi de la nostra vila, un vi que ha portat el nom de Verdú molt lluny.

Us heu sentit recolzats pel poble de Verdú?

En general, creiem que la gent ha acabat apreciament el que fem, potser no tothom, però el fet de portar el nom del nostre poble sí que ha estat del gust de la majoria, hem aconseguit portar el nom de Verdú a altres molts llocs.

Ens agrada veure com gent del poble porta el nostre vi quan fa regals, i diu: això és de Verdú. Abans portaven ceràmica negra, però ara el vi també s'ha convertit en un bon detall fet al poble.

Com han evolucionat les vinyes d'on surt el raïm per fer el vi del celler?

Entre els tres socis tenim plantades unes 80 hectàrees. Al celler aproximadament hi entrem un 5% de la producció dels tres. I aquesta és la clau, ja que podem seleccionar la partida i les eixides per fer la varietat que volem fer.

Quan plantem vinyes sabem que no van destinades al celler, nosaltres tan sols hi entrem la quantitat de les varietats que necessitem. Però la major part del que hem plantat ho hem fet per vendre el raïm a tercers.

Feu tota la verema a màquina?

Els primers anys la fèiem a mà: amb caixetes. Després vam passar a veremar amb palots, però collir a màquina durant la nit, amb temperatures baixes i xafar al matí a primera hora dona molt bona qualitat.

Al tros, el raïm està molt sa. No tenim problemes de plagues. I si s'ha de treure algun carràs es passa al davant de la màquina i es treu.

Com ha canviat el mercat del vi en els darrers anys?

El mercat del vi ha estat evolucionant molt ràpidament, especialment cap als vins blancs. Tot i que

el vi negre encara es manté com a protagonista a l'hora de dinar o sopar, especialment amb els plats elaborats amb carn, però a dia d'avui el vi blanc està guanyant terreny, sobretot entre la gent jove, busquen vins molt més frescos, més lleugers, i això fa que el blanc sigui un vi ideal per poder prendre a qualsevol hora, i sobretot en temporades on la calor es fa notar molt més.

Avui en dia qui no s'ha pres una copa d'un bon blanc a l'hora de l'aperitiu, o bé acompanyant un bon dinar o sopar, i més si són plats de peix o marisc, o com vèiem abans a les pel·lícules, arribar a casa i mentre et prepares el dinar o sopar ho acompanyes amb una copa d'un bon vi.

Quan anem a fires un 90% dels visitants demanen vins blancs o rosats, especialment a mitja tarda. A l'hora de sopar, quan baixa el sol i la gent comença a menjar alguna cosa, el vi negre guanya presència. Però mai supera el blanc. Hi ha molta gent jove que prefereix continuar amb el blanc per sopar. I nosaltres, que som més de negres, estem veient aquest canvi.

Històricament la DO Costers del Segre ha destacat pels seus vins negres.

Sí, però avui dia també està virant cap als blancs. Altres zones com La Rioja, tradicionalment conegudes pels seus negres, també estan veient una disminució important en les vendes de vi negre perquè el mercat està canviant.

Nosaltres hem fet una aposta clara pels blancs, elaborant-ne dos de ben diferenciats: el Guillamina, un vi jove afruitat, fresc, perfecte per a qualsevol moment del dia; i el Bru blanc, un vi amb més cos i estructura, pensat per acompanyar bon àpat, aquest no passa per bota, però amb una gestió ben acurada

de les mares, li podem donar més estructura i complexitat, això fa que es puguin fer uns bons maridatges.

Un dels reptes principals ha estat explicar i fer entendre els nostres vins blancs més complexos. Abans, per exemple, treballàvem amb botes, però la gent no acabava d'entendre aquest estil de vi. Ara, amb el treball de mares, podem aconseguir una estructura similar però amb un perfil més fresc i afruitat, que és molt més accessible i comercial.

Parlem del Canal Segarra-Garrigues i del canvi climàtic. Com ha influït en la vostra feina al llarg d'aquests 20 anys?

El canal ha estat clau per mantenir la qualitat del raïm. Ens permet controlar l'aigua i assegurar-nos que el raïm arribi al celler en bones condicions. Gràcies al reg, hem pogut millorar la nostra rendibilitat, ja que abans els rendiments eren molt baixos.

Amb el canvi climàtic les collites s'han fet més imprevisibles, amb anys de produccions baixes. Però el reg ens permet ajustar la qualitat del raïm, mantenint el grau alcohòlic adequat sense sacrificar els polifenols, que són els components que donen cos i color al vi. Hem hagut d'aprendre a controlar-ho, però el reg és una eina fonamental.

A Lleida la superfície de vinya ha anat disminuint, però creiem que a Verdú incrementarà. El reg ens dona un avantatge estratègic. Estem en una zona privilegiada. I és possible que, en el futur, el paisatge canviï encara més i vegem més vinya a la nostra zona.

Felicitats pel vostre treball. Des de Xercavins us desitgem molts èxits!

Ramon
Solé Josa

La vida a principi del s. XIX

LA GUERRA DEL FRANCÈS Primera part

INTRODUCCIÓ I PRESENTACIÓ

Fent l'arbre genealògic dels meus ascendants familiars -a part de les dades obtingudes de naixements, matrimonis, defuncions, nombre de fills de les famílies, etc.- sempre em preguntava com devia ser la vida particular i el context històric de tots aquests avantpassats.

Fent la recerca de dades a l'Arxiu Parroquial de Verdú em vaig trobar al Registre de Defuncions amb l'enterrament fet el dia 19 de març de 1914 de Josep Anton Josa de Verdú soldat del Regiment de Fernando VII.

Per altra part, amb data del 23 de setembre de 1837, vaig trobar que van fer l'enterrament de Joseph Cardona. Tal com s'explica en el registre se'l van emportar el dia abans uns desconeguts del poble i el van trobar mort i desfigurat en el mas d'en Segarra i uns testimonis van reconèixer que era en Joseph.

Al buscar el context històric vaig poder veure que coincidien amb les *Guerres del Francès* el primer cas i el segon, amb la *primera Guerra Carlina*. Això em va despertar l'interès per saber què va passar i com ho va viure la gent del nostre poble. Com era d'esperar vaig buscar quines informacions en tenia Ramon Boleda i per sorpresa meva vaig trobar que tenia un article publicat a la revista Urtx sobre la Guerra del Francès a Verdú i, en buscar informació sobre les guerres carlines, especialment al llegir el llibre de Ramon Boleda *Cal Trenca*, vaig trobar la història de personatges implicats en aquestes guerres i el que van viure els habitants d'aquestes contrades.

Particularment, tenia poques nocions del que realment va succeir en aquesta etapa històrica de principis del segle XIX als nostres pobles i he de dir que em va commoure el que van haver de patir aquella gent.

La informació que he anat trobant en

diferents fons vaig creure que seria interessant compartir-la en un article en aquesta revista, però a mesura que anava investigant, les dades es van anar ampliant i per això està previst publicar-ne varis per donar a conèixer com vam viure els nostres avantpassats totes aquestes guerres.

Per començar intentaré explicar la història de la Guerra del Francès o de la Independència en dos articles i més endavant explicaré la història de la Primera Guerra Carlina.

LA GUERRA DEL FRANCÈS O DE LA INDEPENDÈNCIA (1808-1814)

Origen i primer període de la guerra

ORIGEN DE LA GUERRA (1808)

Espanya s'alia amb França després d'uns anys en conflicte i es veu involucrada en la guerra contra Anglaterra. El tractat de Fontainebleau (1807) permetia l'entrada de l'exèrcit francès per anar a conquerir Portugal, en aquells moments aliat d'Anglaterra, i després repartir-se el país entre els dos estats. L'exèrcit francès mentre penetrava a la península va envair tota Espanya aprofitant el conflicte que hi havia entre els partidaris i adversaris de Godoy. Aquest conflicte va provocar l'abdicació de Carles IV envers el seu fill Ferran VII i Napoleó es va aprofitar de la situació per substituir la monarquia borbònica pel seu germà Josep Bonaparte.

Al febrer de 1808 els exèrcits francesos van arribar a Catalunya i a Barcelona on, per sorpresa, es van apoderar de la Ciutadella i del castell de Montjuïc.

Napoleó es pensava que ocuparia Espanya sense una gota de sang, però els plans no li van sortir com es pensava. La Junta Suprema de Madrid i bona part dels capitans generals van acceptar submisament la nova administració

francesa, però el poble es va enfurismar. La repressió violenta del dos de maig a Madrid va provocar la rebel·lió de bona part dels governs locals arreu d'Espanya.

PRIMER PERÍODE. DOMINI ESPANYOL SOBRE ELS FRANCESOS (1808–1809)

Lleida va ser una de les ciutats més rebels a Catalunya. Al juny de 1808 a Lleida es constituí la Junta de Govern i Defensa i la Junta Superior de Catalunya. Altres juntes es crearen en diferents poblacions de Catalunya. A Verdú es troba constituïda al juliol de 1808. I es dedica només al tema de la guerra: despeses, reclutament, sometent, etc. Es reunia a l'ajuntament amb el batlle i regidors.

Unes de les primeres mesures del nou govern davant el fracàs de l'exèrcit regular era la creació d'un exèrcit de voluntaris, els miquelets. A més es crearia un exèrcit de reserva format pel sometent, tot aprofitant les seves característiques tradicionals. El sometent era un mitjà de defensa tradicional en què tots els homes capaços d'agafar les armes tenien l'obligació de defensar-se amb tots els mitjans possibles de l'invasor. No era una unitat de milícia destinada a combatre en campanya, sinó un tipus de defensa estrictament local que rares vegades s'allunyava gaire del seu poble ni per massa dies. L'objectiu d'aquest exèrcit era evitar l'avançada de les tropes enemigues i tallar-los les comunicacions i l'aprovisionament. La Guerra del Francès fou una guerra en què la població civil, més o menys organitzada, tingué un paper fonamental.

Al maig de 1808 a Lleida i a Tortosa comencen les revoltes. I és al 6 de juny que els francesos són derrotats al Bruc quan anaven a Lleida, amb la llegenda que un timbaler els va espantar i van fugir. Això va fer despertar el sentit patriota als pobles.

A Verdú el dia 8 de juny, tal com explica Ramon Boleda: *“les campanes tocaven a sometent i la plaça Major s'omplia de gent armada i curiosos moguts d'entusiasme per lluitar contra l'invasor”*.

A la matinada del dia 11 de juny, sortia el sometent de Verdú, amb bandera i tambor, format per 45 homes que s'ajuntaren amb una columna que sortia de Lleida i al llarg també

s'uniren els sometents de Manresa, Igualada i Cervera per anar cap als Bruc. El 14 de juny els francesos tornaren a ser derrotats.

Ramon Boleda ens explica com era i com es va fer la bandera: *“Confeccionaren a corre-cuita la bandera que havia de presidir-Ios: d'una tela color blau-cel amb l'escut de la vila pintat sobre la tela i la llegenda «SOMETENT DE VERDÚ per un costat i, per l'altre, el patró sant Flavià màrtir amb la inscripció «POR EL REY Y POR LA LEY», que pintà el seminarista Jaume Solé i Sunyé, de cal Boleda (actual cal Patonet). Esta ribetada amb un serrell blanc i vermell i té un pal de fusta rematat per una baioneta”*.

(Aquesta bandera restaurada va participar a l'exposició “1808 - 1810 El Pla de Lleida en guerra” que es va fer a l'Institut d'Estudis Ilerdenc de Lleida el 2010. Actualment es troba, per facilitar el seu estat de conservació, en dipòsit, al Museu de Lleida)

A l'arxiu de l'Ajuntament de Verdú hi ha una sèrie de documents d'aquella època. Com per exemple el que al març de 1809 a l'Ajuntament i amb la Junta de Govern es crea el Comissionat del Sometent i molts d'altres. En tot aquest període Verdú va haver d'afrontar moltes situacions, especialment les contribucions que es feien demanant que el consistori pagués les despeses de la guerra. Ho trobem reflectit en el llibre de comptes de l'Ajuntament.

Aquest va ser un període en què els sometents tenien a ratlla als francesos.

(En el proper article s'explicarà com va continuar i acabar la guerra i com ho van viure la gent de Verdú i comarca)

Josep M.
Salisi
Clos

Sobre l'antiga muralla de Verdú

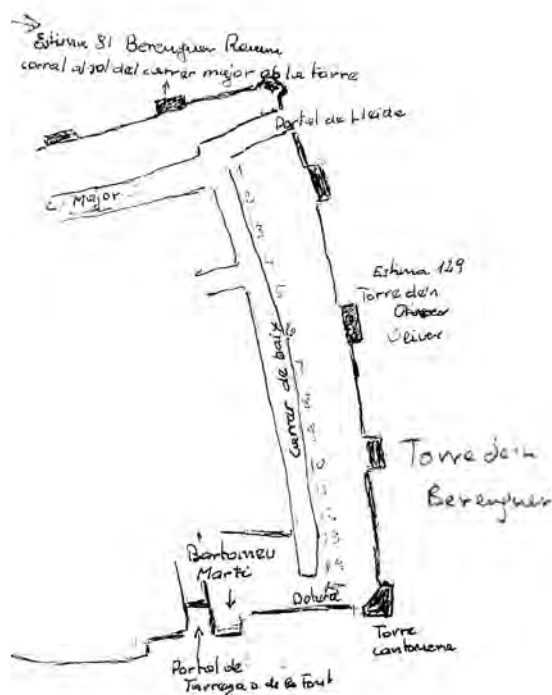

Fig. 1.

Amb la col·laboració de Ramon Boleda i Ramon Cardona l'any 2017 vaig iniciar la recerca documental sobre el forn medieval de ceràmica negra que es troba tocant a l'antiga muralla de la vila, a cal Salisi. Un forn de què ja feia molt de temps que se sabia i del qual el 1965 el *Boletín Informativo del Centro Comarcal Leridano* de Barcelona va publicar la primera referència. Darrerament, d'aquest forn se n'han fet diversos estudis i publicacions, segurament el més rellevant ve a ser l'article de la *Revista d'Arqueologia de Ponent*, editada per la Universitat de Lleida el 2022, amb l'autoria dels arqueòlegs Ramon Cardona, Júlia Coso i Judith Peix, a més de la meua participació a nivell documental. En aquest número de *Xercavins*, però, no parlarem d'aquest forn, ho deixo per a més endavant.

La recerca documental, iniciada ja el 2017 i que encara continua de manera persistent i sistemàtica, m'ha portat a consultar diversa bibliografia i estudis, però, sobretot, nombrosos arxius: Arxiu Municipal de Verdú, Arxiu Comarcal de l'Urgell, Arxiu Comarcal

de la Segarra, Arxiu Comarcal de la Noguera, Arxiu Històric Nacional, Capbreus de Poblet, els antics Censos Electorals de Verdú a la Diputació de Lleida i, sobretot, l'Arxiu Parroquial de Verdú.

Fins a dia d'avui, dels arxius n'he extret més de mil dues-centes dades que fan referència a antics cantirers, obradors i forns, així com molta informació de les cases de l'actual carrer Santa Magdalena, els cantirers que hi residien i els propietaris i habitants d'aquestes cases des del segle XV fins a la primera meitat del XX. Val a dir però que la recerca arxivística encara no s'ha tancat, a l'Arxiu Parroquial queden nombrosos manuals per consultar. A la vegada, en la investigació també s'ha descobert destacada informació antiga sobre Verdú i, per descomptat, diverses dades musicals que han estat molt útils per als meus estudis musicològics.

En el present article voldria compartir una informació que considero interessant ja que tracta sobre unes reformes de l'antiga muralla de Verdú i que ens dona una idea de com era aquesta. Abans que res cal tenir present que la construcció del primer cinturó de muralles fou concretat en la carta de població de l'any 1184, on s'esmenta: "Ut faciatis et mutatis in plano ante castello cum vallis et muris". Referent a aquestes muralles i fossats del pla del castell no sabem quan es començaren, ni tampoc els anys que en durà la seva construcció.

Concretament, al fons notarial de l'Arxiu Parroquial s'hi troba un document datat el març de 1606 i que ve a ser una contracta entre els jurats de la vila i el mestre de cases Joan Mas. En aquesta contracta s'especifica que el mestre Mas "fara ab tot efecte lo pany de la muralla de la dita vila que es caigut des de la torra den Oliver fins tota la finestra de casa den Bartomeu Miró". Per tal d'aclarir l'espai, aquest seria des de la torre que encara es conserva a mig carrer de Santa Magdalena fins a la dreta de cal Salisi i tocant ja a la casa del costat, la que coneixem com a cal Picapedrer [número 27 del carrer]. A la reparació

Fig.2.

“fara lo solament de dita muralla de la gruixa de sis palms y de la alsada fins al igual de la que es dret en casa de Marti Joan Stalella y de Bernat Vidal [actual número 29 del carrer, cal Jambó] y de aqui en amunt ha de fer de tapia amb crosta de arguemasa conforme esta lo de dits Stalella y Vidal de dintre y de fora de la mateixa alsada”.

El mestre de cases també té l'obligació de “sotspedrar la muralla de casa de dit Miro al igual del solament que ve conseqüent de la muralla mes avall y rebossar y sospinyonar dita muralla fins al dit indret de Miro”. El document manifesta també que “mestre Mas ha de capbermar lo dit pany de muralla després arreu la muralla des del portal de Lleida fins a la torra den Berenguer acceptat la casa de Miquel Sbert un poc de la de Pere Roig”. Per tal d'ubicar-nos, seria des del portal de Lleida, actual inici del carrer de Sant Pere Claver, fins a la torre d'en Berenguer; això és al carrer Santa Magdalena, darrere l'actual número 39, pràcticament davant la plaça de l'Hospital. Pel que fa a les cases de Miquel Sbert i de Pere Roig, aquestes serien sota la torre de Berenguer, en el mateix número 39. Per tant, el mestre de cases Joan Mas hauria de repassar i adequar tot el pany de la muralla de ponent de la vila, gairebé d'un extrem a l'altre. El document cita també que els jurats portaran a peu d'obra la calç, la grava, la pedra i les teules necessàries per l'execució de l'encàrrec.

El mestre de cases “donara bona y acabada ab degut affecte sos es lo dit pany de muralla ho lo menos lo solament y dos cossos de

tapia de assi a sant Marc pròxim”, això seria unes cinc setmanes. A més, s'especifica que “lo restant de dit pany y lo capferrar de tota dita muralla de llosa y pedres o de teula per assi a Sant Lluís pròxim”, ara un parell de mesos més tard.

Així doncs, la contracta especifica clarament que la muralla tindria un fonament d'1,20 metres d'amplària, amb carreus de pedra al seu damunt i per sobre d'aquests hi hauria tramades de tàpia i grava arrebossada amb calç. A la vegada, la tàpia estaria coberta amb lloses de pedra o teules per tal de protegir-la de la pluja. El document clou dient que també van pactar que el mestre Mas taparia tots els forats de la muralla que li manessin els jurats locals.

Les reparacions de la vella muralla per part del mestre de cases Joan Mas encara continuaren a l'any següent, 1607. En un altre volum notarial s'especifica que Mas havia de reparar la muralla del costat nord, la que mira al riu Cercavins. L'agost d'aquest any es torna a fer una nova concòrdia, ara acorden que el mestre de cases ha d'adobar i reparar la part de la muralla que va “des de la casa d'Antoni Talavero fins al endret de la casa de Miquel Marti y tambe adobara la torre dels pobills Solans ço es que reparara les tapiades de dites muralles igualant de tapia nova los portells tots quan son en lo discurs de dita muralla ahont sera necessari”. Mas també “tapara los forats y sotspedrara dit pany de muralla y torre de pedra y arguemassa y capterrara dit pany be y degudament de teula o llosa”. A més, el jurats es comprometen a portar-li “tota la pedra y grava necessària tant serca de

Fig.3.

Fig. 4.

la obra quant los carros y animals carregats se podran acostar”.

El mestre de cases promet tenir acabada la reforma pel dia de Tots Sants. Per tal de concretar l'espai, val a dir que la casa de Miquel Martí estava situada gairebé tocant al portal de la Font o de Tàrrega; i la torre dels Pubills Solans es troba darrera el carreró que hi ha a la Plaça del III Centenari, baixant pel carrer de la Font, i que fins fa una anys es coneixia com el carreró de Cal Pató.

Aquesta torre encara es pot veure des de la carretera que va a Montornès de Segarra, entre la sortida del carrer de la Font i cal Talaveró. Justament, a la muralla s'hi detalla la silueta de la torre, diferenciant-se les diferents tipologies de pedra. Molt probablement, i com que la base de roca permetia ser un bon solament, les cases d'aquell costat del carrer de la Font amb el pas dels anys allargaren els

patis del darrera, guanyant així una mica més de terreny i creant una nova muralla, aquesta tota de pedra.

D'aquest segon document, a més del seu valor ja de per si, s'especifica que un dels testimonis de la contracta era Francesc Bordons, l'orguener solsoní que aquell any estava fabricant el gran orgue de l'església parroquial.

A les imatges que acompanyen aquest text s'hi pot veure un dibuix de Ramon Boleda on es remarquen les torres de la muralla de ponent (fig.1); la torre d'en Oliver a mitjans dels anys vuitanta, abans de la restauració, vista per la banda de ponent (fig.2); restes de la torre d'en Berenguer (fig.3); una part del pany de muralla vist des del carrer de Jesús, on es detalla amb claredat el conglomerat de grava del fonament, la paret de pedra i la tàpia al seu damunt (fig.4); i també, dins un oval, l'esmentada torre dels pubills Solans (fig.5).

Fig. 5.

GENERALI

GENERALI

GENERALI

Voleu un tracte personalitzat i de confiança?

Us assessorem i millorem les vostres assegurances

**Salut · Llar · Auto
Explotacions agràries i
ramaderes · Tot tipus de
negoci · RC · Accidents · Vida...**

Tere Gràcia ben a prop teu i ara:

- Carrer Jacint Verdaguer, 4 baixos de Tàrrega
- Plaça Ramon Folch, 14 de Bellpuig

Concerteu visita i quedem o puc desplaçar-me:

643 35 94 22

Activitats dels Estinclells en el Cap de Setmana Ibèric 2024

Mireia
Pinto
Monte

El passat dissabte 5 d'octubre es va organitzar una visita guiada al complex arqueològic dels Estinclells. L'activitat s'ha centrat a conèixer el poblat, fent especial incís en la cisterna com a element relacionat amb l'acumulació de l'aigua. Aquest tema ha estat el fil conductor principal de les visites del Cap de Setmana Ibèric en tots els jaciments arqueològics inclosos en la Ruta dels Ibers. Aquesta ruta està coordinada pel Museu d'Arqueologia de Catalunya.

La visita ha tingut molt bona acollida, s'ha explicat el poblat ibèric i el camp d'experimentació de la protohistòria. Tot seguit es va dur a terme un taller entorn l'aigua en la construcció. En aquest, els participants han pogut fer tovots amb els arqueòlegs del jaciment. Per acabar d'enriquir la jornada, a la tarda, en col·laboració amb ceràmica Sambola, el mestre ceramista Magí Sambola va efectuar una demostració de com tornejar una rèplica de les àmfores ibèriques que es couen en el forn ceràmic experimental del complex arqueològic dels Estinclells. Per finalitzar el primer dia, al castell de Verdú, es va fer la presentació del documental titulat De foc i de fang. Aquest mostra el procés complet d'una cuita ceràmica experimental als Estinclells. El vídeo ha estat efectuat per encàrrec del Centre d'Estudis Lacetans, l'entitat científica que avala el projecte d'investigació. Després del visionament es va fer una copa de vi mentre comentàvem el documental amb els assistents i els ceramistes del municipi que hi han participat.

Per completar el cap de setmana, al diumenge al matí es va fer una roda de premsa als Estinclells amb el president del Consell Comarcal de l'Urgell per inaugurar el joc de rol. Aquest ha estat creat i promociat pel Consell Comarcal amb l'assessorament científic dels arqueòlegs del Centre d'Estudis Lacetans i de l'Associació Estinclellsdifusió.

També cal recalcar que, tant el dissabte com el diumenge, el restaurant de Verdú

Màgic's va incloure en el seu menú dos plats basats en la cuina ibèrica.

Va tractar-se d'una jornada molt interessant, motivada per crear sinergies i interaccions entre l'Ajuntament, les entitats municipals i el jaciment arqueològic. Sense la col·laboració de tots ells i dels els assistents no hauria estat possible aquesta jornada. Moltes de les propostes recollides permetran crear entre tots una millor promoció econòmica del patrimoni artesanal, gastronòmic i arqueològic de Verdú. Per a mantenir-vos al cas de les novetats del complex arqueològic i de pròxims esdeveniments, podeu seguir els comptes de Facebook i Instagram d'@estinclellsdifusio.

Equip de mestres de l'escola Jardí de Verdú

Temps de verema, temps de festa a Verdú!

Si per alguna cosa es caracteritza Verdú, entre moltes d'altres, és per les seves vinyes, la seva tradició vinícola i la celebració de la festa de la verema i del vi.

Des de l'escola, un any més, hem volgut aportar el nostre granet de sorra perquè l'alumnat conegui i valori, de primera mà, la importància de les tradicions i en gaudeixi al màxim.

Cada poble té els seus trets d'identitat que el fan ser únic i especial i els hem de saber transmetre de generació en generació perquè no es perdin.

Vam iniciar la segona setmana de curs ben actives i actius rendint un petit homenatge

a aquesta festa, duent a terme tot un seguit d'activitats i partint sempre dels recursos que l'entorn més immediat ens ofereix.

Hem treballat la vinya, el cep i el raïm i cadascuna de les seves parts, les dites que en parlen i hem fet un petit treball d'investigació sobre els Cellers de Verdú: Carviresa, Celler Boldú Viticultors, Celler Cercavins, Casa Pardet i Celler Clos Tredós (els noms, els fundadors, la denominació d'origen, les varietats de raïm i els productes que tenen).

Vam gaudir moltíssim de la vista al Celler Cercavins, on el Flavià ens va explicar, sense deixar-se cap detall, tot el procés fins a convertir el raïm en vi.

I hem tingut la immensa sort de poder tornar anar a veremar a les vinyes de la família

Rosich Salisi, des dels petits fins als grans.

Poder agafar nosaltres mateixos el raïm que ens va permetre piar el dia següent ens va fer sentir tan bé... que no sabem com explicar-ho!

Moltes gràcies, Flavià, Celler Cercavins, família Rosich Salisi i famílies que heu col·laborat i ens heu ajudat a gaudir d'aquesta tradició tan verdunina i tan nostra!

Com en som d'afortunades i d'afortunats!

Ajuntament

L'Ajuntament informa

CAMÍ ASFALTAT

La primera setmana de juliol es van acabar les millores i asfaltat del camí de Verdú a Tàrraga que han permès crear cunetes per al desguàs d'aigües, així mateix també s'han netejat els marges. Aquest camí és transitat per vehicles, maquinària agrícola i pels pelegrins del Camí Ignasià.

L'obra ha tingut un cost de 153.937,72 € i ha estat finançada a través d'una ajuda de la Generalitat de 100.000 €.

PISCINES

Durant els mesos de primavera es va replantar la gespa de les piscines municipals a fi de millorar la qualitat de l'espai. La brigada municipal, com cada any, va treballar en l'arranjament de les instal·lacions de les piscines per tal de poder gaudir d'un espai en les condicions òptimes durant l'estiu.

CASTELL

Coincidint amb la Festa de la Verema i el Vi de Verdú es va estrenar la instal·lació del sistema de sonorització i megafonia de les sales del castell, a més de poder disposar en ambdues sales de pantalla i projector. També s'han equipat la Sala Molí i la Sala Abat Copons amb taules, destinades als actes que s'hi celebrin.

Aquesta actuació s'ha pogut realitzar gràcies a l'ajuda rebuda de l'Institut d'Estudis llerdencs de 15.000 €. El cost de l'equipament ha estat de 20.274,20 €

RUTA DELS MURALS CERÀMICS

L'Ajuntament de Verdú ha implementat diferents accions per a la promoció de la Ruta dels Murals Ceràmics, amb un cost de 9.075 € i finançades a través de l'ajuda del Patronat de Turisme de les Terres de Lleida, amb 5.359,38 €.

A través de l'enllaç Ruta dels Murals Ceràmics de Verdú que hi ha a la web es pot accedir a tota la informació referent als murals que tenim actualment als carrers i places. També s'ha dissenyat un fullet turístic de consulta, uns codis QR que permeten fer la ruta en qualsevol moment, a més d'un mapa interactiu per seguir la ruta al nostre ritme. S'ha dissenyat també un joc per als més petits.

CULTURA

Durant els mesos de maig i juny vam poder gaudir d'una sèrie d'actuacions teatrals i musicals gràcies a una subvenció del Departament de Cultura de la Generalitat. Aquesta ajuda va permetre la representació d'*Adéu Peter Pan* de la Companyia Festuc Teatre, l'actuació al pati del castell del grup *Morena Tradipatxanga*, amb les seves adaptacions particulars de cançons conegudes i finalment l'actuació musical d'Olga Zoet a l'era de Cal Berlí.

Volem agrair la nombrosa assistència en tots aquests actes.

VISITA OFICIAL CARS

Convidats per l'Ajuntament de Cars (França), l'Ajuntament de Verdú juntament amb l'Associació Verdunina d'Amics de Cars va visitar el passat 3 d'agost aquesta població amb la qual estem agermanats des del mes de desembre. Georgina Procter va inaugurar el carrer Rue de Verdú, a més de conèixer la vila, els seus cellers, el patrimoni i els seus habitants de la mà de l'alcalde, Xavier Zorrilla. Treballem conjuntament per a dur a terme properament més activitats entre ambdues poblacions.

FESTIVAL PERIFÈRIA CULTURAL

Des del Consell Comarcal del Urgell se'ns va oferir formar part del Festival Perifèria Cultural l'objectiu del qual és fer arribar la música a la perifèria geogràfica amb creacions artístiques dels Països Catalans. Vam comptar amb l'actuació musical d'Èlia Bastida & Joan Chamorro que ens va fer vibrar amb la seva música, acompanyats d'una vivència gastronòmica dissenyada pel xef Sergi de Meià. Tot maridat amb vins dels nostres cellers locals: Boldú Viticultors, Casa Pardet i Celler Cercavins. Una experiència de la qual van gaudir unes 150 persones a l'entorn del castell.

FESTA MAJOR DE SANT PERE CLAVER

Un any més hem celebrat la festa major en honor a Sant Pere Claver, any en què els priors escollits van ser l'Associació Futbol Club Verdú Cercavins.

Volem destacar el nombrós públic assistent a la processó de les torxes i el trasllat de la relíquia del santuari a l'església de Santa Maria, que va ser molt concorreguda.

Enguany es van programar a més dels actes religiosos en honor a Sant Pere Claver, la màgia i l'humor de l'Albert Show, la ballada de sardanes amb la Cobla Tàrrega, i sessió de ball llarg amb Trio Panama. També vam poder gaudir d'un parell d'exposicions: "Dones Ru-

rals. Dones de Lleida", a l'Antic Museu, i "Tota pedra fa paret", al castell de Verdú.

S'ha d'agrair la participació dels veïns a tots els actes programats.

XXXIV FESTA DE LA VEREMA I EL VI DE VERDÚ

Des de l'Ajuntament de Verdú volem agrair la participació i implicació dels nombrosos voluntaris en aquesta edició de la Festa de la Verema i el Vi i especialment als pagesos, sense aquest suport la festa no hagués estat el mateix.

Vam començar amb uns cent-cinquanta participants a la 4a edició de la Ignasiana i, davant les inclemències del temps, vam anar reubicant els actes sense haver de suspendre cap de les activitats programades.

Mostra de Vi amb Cellers de la DO Costers del Segre i de la població de Cars, poble agermanat, tastos de vi, actuacions musicals que maridaven perfectament amb les copes de vi, mentre podíem veure les exposicions al castell i a l'antic museu, una llonganissada per a més de tres-cents comensals i un concurs de sardanes amenitzat per la Cobla Vents de Riella en què enguany van participar tretze colles. Un diumenge de verema que va destacar per l'acte central, amb l'arribada de la verema amb tractor, els veremadors de l'AFA Escola Jardí i uns presentadors molt professionals, que va culminar amb l'entrega de la distinció honorífica de Piadora de l'Any a Sònia Vallverdú Aloy.

Moltes gràcies a tots els verdunins per la gran participació a tots els actes i per fer possible la trenta-quatre edició de la Festa de la Verema i el Vi de Verdú.

En breu us farem arribar una enquesta de valoració perquè la propera edició de la Festa de la Verema i el Vi sigui molt millor.

Junta
Associació
Colla
Gegantera
i Grallera
de Verdú

Associació Colla Gegantera i Grallera de Verdú

Han passat vuit anys des que ens vàrem ajuntar un grup de persones del poble, amb molta il·lusió i empena, per crear una Colla Gegantera a Verdú. Érem un grup molt ben avingut, al qual any rere any sempre s'anava afegint gent nova per anar compensant als que de tant en tant també ho anaven deixant, podent mantenir sempre des d'aleshores la nostra activitat com a entitat del poble i associació fent diverses sortides durant tot l'any.

En aquests moments **ens trobem que ja no és possible continuar fent el que fèiem per manca de participació i suport, i ens veiem obligats a deixar dormir els nostres gegants de forma permanent** fins que aquesta situació no reverteixi amb sang nova que vulgui tornar a engegar els balls i la música que els facin despertar de nou.

Durant tots aquests anys, hem dut el nom de Verdú arreu de Catalunya, passejant la nostra formosa geganta Magdalena de Verdú, en Culcas l'íber més valent, en Ramon i la Quimeta, els cantirers més bojos de la comar-

ca, acompanyats sempre per la tremenda de la Bruixa i algun cop fins i tot amb el tímid Mudito. Tots ells han visitat un gran nombre de pobles i ciutats acompanyats de la música que ens ha caracteritzat sempre a les trobades geganteres com una de les colles més "canyeres" de les terres de Lleida.

Malauradament, ja fa temps que anàvem molt justos de gent però ens resistíem a abandonar la nostra afició. Ara mateix, però, **ja no disposem ni de portadors ni de músics suficients com per seguir fent sortir els gegants**, així doncs com no podia ser d'una altra manera ens toca fer una pausa en la nostra activitat fins que aquesta situació reverteixi.

Darrerament hem estat recolzats per portadors de fora vila per poder seguir fent ballar els nostres gegants, però això no podia durar sempre, necessitàvem gent de Verdú i no hem tingut participació per part dels nostres vilatans.

Tant de bo els nostres gegants puguin tornar a ballar ben aviat. Per això **encoratgem tothom que vulgui reprendre aquesta bonica tradició de cultura popular** a engrescar-se en aquest món de germanor i restem a la vostra disposició per donar suport i acompanyar a aquelles persones que vulguin tornar a fer despertar els nostres gegants del seu son temporal.

Des de la junta de l'Associació volem donar les gràcies a totes aquelles persones i associacions que ens van ajudar a posar en marxa aquest projecte, i a tots aquells que, en un moment o altre, han format part de la colla.

També informem que encara que l'activitat de l'entitat cessi temporalment, l'associació com a tal es mantindrà amb els que sempre hem estat al seu capdavant per seguir tenint cura dels nostres gegants.

Una abraçada ben forta.

Entre la pedra i la paraula. Quarta edició de capvespre poètic a Sant Joan de Maldanell

Fundació
Tekhnikós

Per a la breu ressenya que cada any fem a Xercavins, hem demanat a Rafael Roca (Alaquàs, l'Horta Sud, 1971) l'article que va publicar a Levante el passat 7 d'agost. Professor de la Universitat de València i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, és assidu participant en aquesta activitat literària que veiem consolidada. Enguany no només ens ha llegit poesia, també ens ha fet més gran Estellés amb una magnífica i rigorosa glossa. Roca escriu:

Foto de Rafael Roca a l'acte del passat juliol.

El passat 28 de juliol tingué lloc a l'ermita de Sant Joan de Maldanell, al municipi de Maldà (l'Urgell), un happening líric farcit de sensibilitat i bon gust artístic que, entre d'altres literats, tingué Vicent Andrés Estellés com a protagonista. Es tracta de la quarta edició del capvespre poètic que, amb el títol «Entre la pedra i la paraula», organitzen la Fundació Tekhnikós de Verdú i el Grup de Recerques de les Terres de Ponent. I que enguany estava dedicat a commemorar els centenaris de cinc escriptors de primer nivell: Àngel Guimerà (1845-1924), Ramon Corbella (1850-1924), Joan Salvat-Papasseit (1894-1924), Montserrat Vayreda (1924-2006) i l'autor de Burjassot (1924-1993).

L'acte s'inicià amb les intervencions de M. Teresa Boleda, de la Fundació Tekhnikós, i Albert Turull, director dels Serveis Territorials de Cultura a Lleida, que realitzà una extensa glossa de Salvat-Papasseit, un dels poetes més

remarcables i singulars de la nostra tradició lírica. Al seu torn, Domènec Corbella evocà la vida i l'obra del canonge Ramon Corbella, originari de Vallfogona de Riucorb, mitjançant el poema «Lo cant de la Segarra». I, posteriorment, s'anaren succeint les lectures que la majoria dels presents havíem preparat. En referència a Estellés, vaig poder destacar-ne diverses fites biogràfiques. I alguns dels participants recitaren composicions tan simbòliques i eloqüents com «Propietats de la pena», «El vi» i «Els amants».

Entre els més entusiastes i agosarats, hi hagué qui fins i tot s'atreví a cantar «M'aclame a tu» en versió d'Ovidi Montllor. Una vertadera delícia.

El capvespre, farcit de les energies positives que emanen del domen que el presidia i plausible des de múltiples punts de vista, comptà encara amb la presència d'Andreu Vázquez, director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs; Xosé Aviñoa, musicòleg i professor del departament d'història de l'art de la Universitat de Barcelona; i el llorejat poeta Jordi Pàmias, que als seus 86 anys continua plenament actiu. I fou possible gràcies a l'eficàcia de Miquel Torres, Teresa Fontanet i Manel de Sanz, que el clogué amb la lectura de dos fragments del «Cant espiritual» del mallorquí Blai Bonet. Mentre l'escoltava, pensava en un altre cant espiritual –el de l'enyorat Antoni Ferrer i Perales– que no és tan conegut com caldria: «Renous replantareu de l'olivera, / llavors humils, bladars, cançons de batre».

Quin gran territori de poetes!

Foto de V. Andrés Estellés que acompanyava l'article de Levante.

Manel
Pont
i Solsona

De fa algun temps...

[És la continuació de l'últim número de Xercavins]

De tots els que firmen la carta conjunta, enviada a Cartagena, en va sortir la comissió organitzadora de les festes i 4 subcomissions: hisenda, festes, propaganda i organització. També es nomenà un comitè dels verdunins residents a Barcelona, format per Benvingut Boleda -Casp, 39 (Colmado)- i Josep Llop

Rambla -Catalunya, 59- entre altres. Aquest comitè era l'únic autoritzat per recollir els donatius del verdunins a la capital, per ala construcció del reliquiari i les festes. A Verdú també es va fer una subscripció popular pel mateix motiu, que, segons la comissió, va tenir molt èxit.

Varen ser molts els actes recreatius, culturals i esportius que es van celebrar els dies del 4 al 12 de maig. Per començar direm que al carrer Firal es va instal·lar un gran envelat, amb concerts del cor de l'Armonia Verdunense, sota la direcció d'Antoni Gabarró, acompanyat per les orquestres els Moixins de Sabadell i els Gabarrons de Verdú. Grans sessions de ball, sardanes i alegres tocs de diana per les mateixes orquestres de la festa.

La companyia Espectáculo Non Plus Ultra de Barcelona va presentar una gran funció teatral d'opereta, amb els millors artistes del moment. Tots aquets actes i d'altres van celebrar-se al gran envelat.

Grans partits de futbol, organitzats pel recent fundat Club de Futbol Verdú, i al final del partit de l'últim dia es va fer el sorteig d'una màquina de segar marca Trepas, els beneficis del qual es van destinar a pagar les despeses de les festes. Gran enlairament de globus aerostàtics i, a la nit, els carrers i places estaven il·luminats i engalanats de gran festa.

Com a final de festes l'acreditada fàbrica La Pirotècnica Española disparà un extens i variat ramillet de focs artificials amb un gran castell de foc. Aquests i altres són els actes del programa oficial de les festes de maig de 1924.

Reculls de diaris de l'època -com La Vanguardia, El diario de Lérida i Crónica Targarina- parlen de milers de pelegrins de tot Catalunya que, amb trens especials, autos omnibus, carruatges i altres mitjans, varen arribar a Verdú per tan gran esdeveniment. Davant d'aquesta riuada de gent, les cases del poble van obrir les entrades i quadres per poder aixoplugar els visitants, també la sala

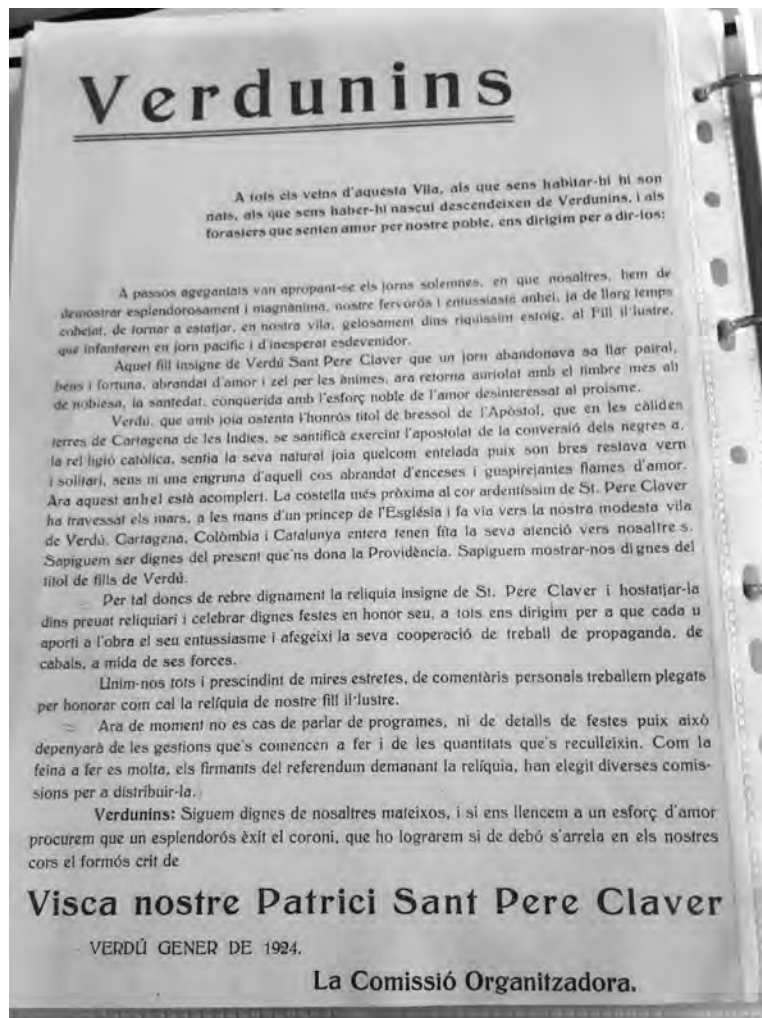

Gabarró, la sala Café Centro i el Patronat van obrir portes per acollir els pelegrins.

Per sort, tenim una colla de factures de les despeses que va costar la festa i que donen fe de la varietat d'activitats d'aquesta festa de la costella. La comissió d'hisenda exposa les següents: fra. Plateria Pilar Giralt de Barcelona, per un reliquiari de plata dorada d'estil gòtic 2.700 ptes.; fra. obra teatre òpera musical 550 ptes.; fra. Fàbrica Castell de foc 982'50 ptes.; fra. José Trepas màquina segar 760 ptes.; fra. Impremta Sauret per programes i propaganda 353'50 ptes.; Orquestra Gabarrons, pagat a Venceslao Roig 280 ptes.; Orquestra Moixins de Sabadell pagat a Antoni Gabarró 625 ptes.; fàbrica de medalles de Daniel Torrent 560 ptes.; tabernacle de fusta decorat i daurat a José Bernades 550 ptes. Hi ha una quantitat de petites factures de menys import i que són curioses perquè són de botigues i comerços de Verdú que ja són història.

Un homenatge i agraïment a tots aquells avantpassats nostres que, amb fe i il·lusió, van ser capaços d'organitzar amb tan encert l'arribada de la relíquia de sant Pere Claver a Verdú, a nivell de tot Catalunya i a les nostres comarques; els verdunins d'avui hem celebrat amb goig aquest centenari.

D'això en fa 100 anys.

Formulari de subscripció:

Butlleta de subscripció

Preu: 19 €/any. Si s'ha d'enviar la revista fora de Verdú: 24 €/any.
Socis Associació Cultural Xercavins: 14 €/any; fora de Verdú: 19 €/any.
Quota de soci/a associació: 5 €.

Nom i cognoms:

Adreça: Telèfon:

CP: Població:

DNI: Correu electrònic:

Entitat Bancària: Núm. compte: ES ____/____/____/____/____/____

Signatura: Data: (IBAN i 20 dígits)

Buscant per Instagram

@es.i.no.es

@turisme_verdu

@resimaremarcel.lina

@camidalella

@pilarrrvr

@josepjeserra

Propaguem la vacuna.

Passa-ho.

Vacuna't.

Vacuna't de la **grip** i la
COVID per reduir el risc
de contagi.

Demana cita a La Meva Salut,
a citasalut.gencat.cat o al teu CAP.

Per a més informació:
gen.cat/propaguemlavacuna

Generalitat
de Catalunya

El Govern
de tothom

CLÍNICA **DENTAL** TÀRREGA-GUISSONA

Dr. Juan Elías Pérez Vargas
Odontòleg Col. 2255

Dr. Oriol Pérez Badies
Odontòleg Col. 8884

30

anys de confiança
i professionalitat

Compromesos amb el medi ambient

**Financem
els teus
tractaments**

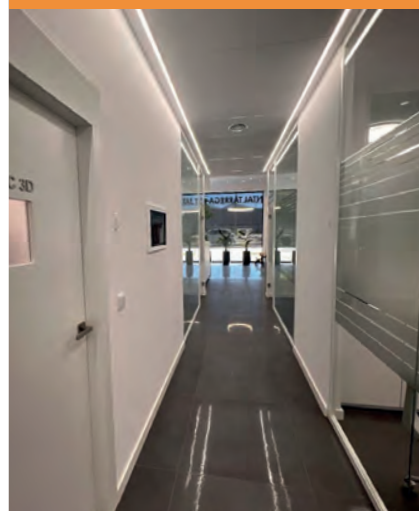

Estètica dental
Endodòncia 3D
Àcid Hialurònic
Odontopediatria
Odontologia Conservadora
Rx TAC 3D i Teleradiografia
Escàner Intraoral 3D
Priodòncia
Pròtesi
Implant + Corona en 12h
Ortodòncia

Treballem amb mútues

**Visites,
estudis i
diagnòstics
gratuïts**

Exclusivitat en carilles Coltene

www.clinicadentaltarregaguissona.com

Servei d'urgències 24h: 650 377 279

C. Sant Pere Claver, 20B · tel. 973 31 32 94 · 25300 TÀRREGA
Av. Onze de Setembre, 35 · tel. 973 55 11 14 · 25210 GUISSONA